

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

VÝVOJ HOSPODAŘENÍ MĚSTA V LETECH 2005 - 2009

Development of Financial Management of Town in Year 2005 - 2009

Student: Milada Špačková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Bc. Bečica Jiří, Ph.D.

Ostrava 2010

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Ostravě dne 7. července 2010

.....
Milada Špačková

OBSAH

1. Úvod.....	1
2. Hospodaření územně samosprávných celků	3
2.1 Územní samospráva a charakteristika obce	3
2.2 Druhy obcí, jejich postavení, funkce a působnost	8
2.3 Orgány obce a jejich činnost	9
2.3.1 Zastupitelstvo obce	9
2.3.2 Rada obce	10
2.3.3 Výbory a komise	11
2.4 Hospodaření a rozpočet obce	11
2.4.1 Příjmy rozpočtu obce.....	16
2.4.2 Výdaje rozpočtu obce.....	19
2.5 Rozpočtové zásady a rozpočtový proces obce	20
3. Analýza hospodaření města	25
3.1 Historie města	25
3.2 Současnost města	26
3.3 Orgány města.....	30
3.4 Obchodní společnosti města	32
3.5 Neziskové organizace města.....	33
3.6 Hospodaření města v letech 2005 – 2009.....	35
3.7 Dluhová služba.....	40
4. Zhodnocení vývoje hospodaření města.	42
4.1 Vývoj daňových příjmů	42
4.2 Vývoj nedaňových příjmů	44
4.3 Vývoj kapitálových příjmů	45
4.4 Vývoj přijatých transferů.....	46
4.5 Financování.....	47
4.6 Vývoj běžných výdajů	48

4.7 Vývoj kapitálových výdajů.....	50
4.8 Rozpočet města Kopřivnice na rok 2010	51
4.9 Rozpočtový výhled na roky 2011 – 2012.....	53
5. Závěr	57

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

SEZNAM ZKRATEK

SEZNAM PŘÍLOH

1. ÚVOD

Malé i velké obce jsou vždy centrem různorodé komunity občanů, kteří mají různou vzdělanost, rodinné tradice, národnost, vyznání, kulturu či své záliby. Jedno však mají vždy společné – určitý prostor, teritorium, místo, ve kterém vyrůstají, žijí, vychovávají své potomky, stárnou a pracují a kde chtějí být spokojeni. Každý občan má ve své obci nezastupitelné a nárokové místo, má své práva a požadavky uplatňující vůči obci, ale i také své povinnosti, které musí plnit. Každá tato povinnost či nárok je dána ústavou, zákonem nebo obecně závaznou vyhláškou obce. K tomu, aby město či obec mohlo kvalitně a zodpovědně řídit chod svých záležitostí musí mít určitou samostatnost, vymezené kompetence a svou nezávislost na jiných, vyšších orgánech. Pokud však chceme mít nezávislé samosprávné celky, tak potřebují mít pod kontrolou finance a veškeré finanční toky. Proto také do dnešní doby stále probíhá postupná decentralizace veřejné správy a s ní spojený převod hospodaření s financemi na obce. Vždyť kdo by měl nejlépe znát potřeby a tužby svých občanů než domovská obec, potažmo starosta se svým zastupitelstvem? Moderně smýšlející management obce by si měl být vědom očekávání svých spoluobčanů a proto se svěřenými finančními prostředky uvědoměle hospodařit a snažit se plnit očekávání obyvatel v daném městě bydlících, poskytovat veřejné služby v co nejvyšší kvalitě, v maximálním pokrytí a s co nejvyšší efektivností.

Hospodaření obce v letech 2005 - 2009 se neustále přizpůsobovalo legislativním změnám, které ve státě probíhaly a objem finančních prostředků, které měla obec k dispozici se měnily v závislosti na konkrétním roku, ve kterém tyto prostředky spravovala. Tyto neustálé změny byly vyvolané již zmiňovaným procesem decentralizace veřejné správy, jejíž přípravy začaly v devadesátých letech minulého století.

V každé obci existují jisté specifika, která mají vliv na hospodaření ÚSC – těmi mohou být geografická poloha obce v rámci ČR, její velikost, počet obyvatel, ekonomická výkonnost, vzdělanost obyvatelstva, místní tradice, občanská vybavenost apod.

Proto se bakalářská práce zabývá finančním vývojem obce, konkrétně hospodařením města Kopřivnice a to právě v období 2005 – 2009.

Historie rozpočtu města Kopřivnice je velmi obsáhlá, proto je vybráno na základě dostupných údajů časové období roků 2005 až 2009. Právě v tomto

rozpětí by měl být viditelný vliv decentralizace na rozpočet obce a její hospodaření. K dosažení stanoveného cíle byla použita analýza rozpočtu města se zaměřením na příjmovou a výdajovou část rozpočtu. Pomocí ekonomických ukazatelů je v bakalářské práci snaha tyto výsledky porovnat.

Práce je rozčleněna z tematického hlediska do tří kapitol. První kapitola je zaměřená na teoretickou část hospodaření obce, v níž jde o seznámení se základními pojmy, majetkem obcí, jejím rozpočtem, rozpočtovým procesem, funkcemi obce a dalšími vlastnostmi obce.

V druhé kapitole je zaměření se na stručnou charakteristiku města Kopřivnice, seznámení se s její historií a současností a stručné zmapování hospodaření města v letech 2005 - 2009.

Ve třetí kapitole je popsána jak teoretická, tak i praktická část, kde je hodnocen vývoj hospodaření města během vymezeného období. Jsou zde sledovány jednotlivé příjmy, výdaje jejich velikost a složení.

Cílem této bakalářské práce je porovnání hospodaření města Kopřivnice v letech 2005 – 2009 a určení okolností, které zásadním způsobem ovlivňovaly příjmy a výdaje rozpočtu města.

Hypotézou bakalářské práce je tvrzení, že město hospodaří s finančními prostředky uvážene a hospodárně. V bakalářské práci je použita metoda analýzy, kdy se práce zabývá rozborem hospodaření města v letech 2005 – 2009, metoda komparace rozpočtu pro porovnání údajů v jednotlivých letech, dále metoda analýzy podkladů a syntéza, kdy dochází ke shrnutí hospodaření v jednotlivých letech.

2. HOSPODAŘENÍ ÚZEMNĚ SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

V České republice existuje dvoustupňový systém územní samosprávy. V Ústavě České republiky je zakotveno členění České republiky na základní a vyšší územní samosprávné celky. Základní ÚSC představují obce, vyšší ÚSC kraje. U územní samosprávy se nejedná o nadřízenost a podřízenost, neboť každý územní celek má své samostatné kompetence, do kterých jiný územní samosprávný celek nemůže zasahovat. V České republice obce a kraje vykonávají vedle samostatných působností také státní správu v přenesené působnosti.

2.1 Územní samospráva a charakteristika obce

Územní samospráva je forma veřejné moci a veřejné správy. Zároveň je realizací práva občanů na vlastní samosprávu, právem na spravování určitého území menšího než je stát na základě působnosti stanovené Ústavou ČR a příslušnými zákony při vytvoření potřebných ekonomických podmínek.

V ČR má vývoj územní samosprávy bohatou historii. Vznikala buď přirozeně jako obce, města, municipality s větším či menším počtem obyvatel, kteří sídlí na stejném místě nebo uměle jako vyšší stupeň územní samosprávy na regionální úrovni.

K posílení významu a postavení územní samosprávy došlo v 19. století. Při vzniku Československé republiky v roce 1918 byla převzata struktura územní samosprávy z Rakouska – Uherska, ta byla budována na principu nezávislosti na orgánech státní správy. Pomocí zákonů došlo ke sjednocení typů územní samosprávy do tří stupňů: obec nebo město, okres a země jako vyšší stupně územní samosprávy.

K významným změnám došlo po druhé světové válce, kdy byly obce a okresy nahrazeny místními, okresními a krajskými národními výbory. V roce 1949 bylo zrušeno jejich samosprávné postavení znárodněním jejich majetku. K obnově samosprávy došlo po v roce 1990 přijetí zákona o obcích a Ústavy ČR. V roce 2001 vzniklo 13 krajů a hlavní město Praha a došlo ke zrušení okresních úřadů.

Původ současného obecního zřízení je třeba hledat ve společných zájmech obyvatel jednotlivých vesnic a měst a zároveň v procesu vydělování ze soukromého vlastnictví pozemků. Lidi, žijící spolu v jedné lokalitě, zejména na vesnici, spojovaly

zpočátku silné vazby pracovní a výrobní. Později, s rozvíjející se dělbou práce, především zájmy bezpečnostní a veřejného pořádku, zabezpečování zdrojů vody a samozřejmě obecná potřeba vzájemné komunikace.

Správu území obstarávali pozemkoví vlastníci, především šlechta, která do jednotlivých sídel dosazovala své správce – rychtáře a fojty. Tyto funkce byly často dědičné. Lidé žijící mimo tato sídla spadali přímo pod vrchnost. Feudální vztahy zpočátku platily i pro města, která patřila panovníkovi. Jejich měšťané však postupně získali možnost jisté samosprávy. Obdobně, ale v menším rozsahu i významu se to týkalo i poddanských měst a městeček, později nazývaných městys, která doplňovala síť měst a měla omezena tržní práva.

Současné obecní zřízení je stavěno na principu Ústavy, týkající se obecné samosprávy, je dále rozvedeno v několika zákonech (zákon č. 368/1990 Sb., o volbách do obecního zastupitelstva, zákon č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech apod.), týkajících se jednak vlastního obecního zřízení, dále voleb do obecních orgánů, majetku obcí, hospodaření obcí, obecní policie apod. Nejvýznamnější z nich je zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, účinný od 12. 11. 2000.

Obec je základním, územním a samosprávným společenstvím občanů, které je vymezeno hranicí území obce. Obec je právnickou osobou - vystupuje a jedná v právních vztazích samostatně svým jménem a na svoji odpovědnost. Každá obec má jméno, může mít svůj znak, obecní prapor a razítko (pečeť). Základem obecní samosprávy jsou občané obce nebo osoby, které mají v obci trvalý pobyt. Jádrem obecní samosprávy je zastupitelstvo obce volené v obecných, rovných, přímých a tajných volbách na principu poměrného zastoupení na čtyřleté funkční období. Počty členů ZO rámcově odpovídají velikosti obce (počtu obyvatel). Obec může mít vlastní (samostatnou) působnost a přenesenou působnost.

Samostatná působnost obcí je vymezena v zákonech příkladným výčtem a dále jako péče o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi, především uspokojováním potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

Do samostatné působnosti obce ze zákona o obcích patří:

- hospodaření obce,
- rozpočet a závěrečný účet obce,
- peněžní fondy obce,
- obecní policie,
- ukládání pokut za správní delikty,
- místní referendum,
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce, řízení, personální a materiální zabezpečení obecního úřadu,
- program rozvoje územního obvodu obce,
- spolupráce s jinými obcemi apod.

Na základě zvláštních zákonů patří dále do samostatné působnosti obce:

- místní poplatky,
- zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení úkolů požární ochrany v obci,
- zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol, základních uměleckých škol a zařízení jim sloužících,
- ochrana před alkoholismem a jinými toxikomaniemi,
- zřizování zdravotnických zařízení a ochrana veřejného zdraví.

Obec spravuje samostatné záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům a záležitostem, které do samostatné působnosti obce svěří zákon. Pokud zákon nestanoví, zda se jedná o samostatnou nebo přenesenou působnost, platí, že jde o samostatnou působnost. Toto rozlišení je nutné z procesních i z finančních důvodů.

Podle míry přenesené státní správy¹ rozlišujeme kategorie obcí na:

- obec,
- obec s matričním úřadem,
- obec se stavebním úřadem,

¹ Zákon č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

- obec s pověřeným obecním úřadem,
- obec s rozšířenou působností.

Orgány obce v přenesené působnosti:

- rozhodují o místních a účelových komunikacích,
- vydávají nařízení obce,
- projednávají přestupky,
- jsou vodoprávním úřadem a spravují drobné toky,
- jsou povodňovým orgánem,
- jsou orgánem ochrany přírody a ochrany ovzduší atd.

Orgány obce s pověřeným obecním úřadem v přenesené působnosti:

- jsou oprávněny rozhodovat v prvním stupni ve správním řízení o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech osob, pokud zvláštní zákon nestanoví jinou příslušnost,
- rozhodují o poskytování peněžité a věcné dávky nebo půjčky,
- zajišťují volby do Parlamentu ČR, do zastupitelstev krajů, do zastupitelstev obcí a do Evropského parlamentu,
- jsou vodoprávním úřadem a povolují odběr a nakládání s vodami,
- jsou orgánem ochrany přírody,
- jsou orgánem ochrany zemědělského půdního fondu atd.

Orgány obce s rozšířenou působností v přenesené působnosti:

- vydávají řidičské průkazy,
- vydávají občanské průkazy a cestovní doklady,
- vedou registry motorových vozidel,
- jsou živnostenským úřadem,
- jsou orgánem ochrany zemědělského půdního fondu,
- jsou orgánem ochrany přírody a ochrany ovzduší,
- rozhodují na úseku rybářství a myslivosti,
- vykonávají státní správu lesů,
- vedou registry obyvatel,
- zajišťují ochranu kulturních památek v územním obvodu,
- jsou silničním správním úřadem pro silnice II. a III. třídy.

Orgány všech obcí vykonávají přenesenou působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, v základním rozsahu a pro svůj správní obvod, který je totožný s územním obvodem obce. Orgány obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností vykonávají přenesenou působnost v základním rozsahu svěřeném obcím a vedle této přenesené působnosti vykonávají ve stanoveném správním obvodu i přenesenou působnost jim svěřenou zvláštními zákony. Obec s rozšířenou působností je i obcí s pověřeným obecním úřadem.

Obce, které vykonávají přenesenou působnost ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností, mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle které budou orgány jedné obce vykonávat přenesenou působnost nebo její část pro orgány jiné obce. Stejnou možnost mají obce s rozšířenou působností, které vykonávají přenesenou působnost ve správním obvodu jednoho krajského úřadu.

V případě, že obec není schopna zajistit řádný výkon přenesené působnosti v základním svěřeném rozsahu vlastním obecním úřadem, je oprávněn krajský úřad rozhodnout o přenesení výkonu přenesené působnosti nebo její části na obec s pověřeným obecním úřadem, v jehož správním obvodu se obec nachází.

Obdobně nevykonává-li obecní úřad obce s rozšířenou působností svěřenou státní správu, rozhodne Ministerstvo vnitra ČR, že pro něj bude přenesenou působnost nebo její část vykonávat jiný obecní úřad obce s rozšířenou působností. Ministerstvo vnitra ČR může rovněž na návrh obce s pověřeným obecním úřadem a s doporučením krajského úřadu a po projednání s příslušnou obcí s rozšířenou působností rozhodnout o delegování určitého rozsahu výkonu státní správy obce s rozšířenou působností na obec s pověřeným obecním úřadem.

Obec, která má alespoň 3000 obyvatel, je městem, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Současná právní úprava obcí dikcí rozlišuje obce, města a městyse. Městyse mají právo se stát obcemi, které tento titul užívaly pře 17. 5. 1954, pokud o to požádají předsedu Poslanecké sněmovny. Pokud obec neměla postavení historického městyse, tak se novým stát nemůže. Celé území ČR je součástí území některé obce, nestanoví-li zvláštní zákon jinak – zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR. Vojenský újezd je vymezená část území státu k zajišťování obrany státu a k výcviku ozbrojených sil. Vojenský újezd vykonává – újezdní úřad (v čele újezdního úřadu je voják z povolání) v rozsahu úkolů stanovených zákonem č. 222/1999 Sb., (matrika, úřad na úseku ochrany přírody,

povolání ke vstupu, poskytování informací, samosprávné činnosti). S existencí vojenského újezdu jsou spojeny rovněž určitá omezení obyvatel, kteří žijí v okrajových částech území.

2.2 Druhy obcí, jejich postavení, funkce a působnost

Zákon o obcích 128/2000 Sb. přiznává všem obcím formálně stejné rovnocenné postavení, mezi obcemi a to:

S ohledem na velikost obce: je měřena počtem trvale bydlících obyvatel, podle něho je diferencován počet členů obecního zastupitelstva, počet členů rady respektive vůbec její zřízení, funkce tajemníka apod.

Formálně rozlišuje zvláštní kategorii měst a městysů užíváním označení město, městyse, zastupitelstvo města, městyse apod.

Jmenovitě uvádí 23² tzv. statutárních měst (Brno, Frýdek - Místek, Havířov, Jihlava, Karviná, Olomouc, Opava, Ostrava, Přerov, Zlín, České Budějovice, Děčín, Hradec Králové, Chomutov, Karlovy Vary, Kladno, Liberec, Mladá Boleslav, Most, Pardubice, Plzeň, Teplice, Ústí nad Labem), která mohou území města rozčlenit na městské obvody nebo městské části a to obecně závaznou vyhláškou.

Praha má specifické postavení, podložené vlastním zákonem, jinak má soustavu řídicích orgánů obdobnou statutárním městům. Postavení Prahy upravuje v současné době zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

Obce se také odlišují rozsahem vykonávané státní správy v přenesené působnosti.

„Sociálně ekonomické aktivity obcí jsou jen částí širšího spektra potřeb, jež občané reflektují a smyslem činnosti obecních orgánů je také působit na život obcí tak, aby co nejlépe plnily své funkce“ říká Zdeněk Koudelka (2007).

Funkce obytná – obce (sídla) jsou především jednotkami zajišťujícími bydlení, rozsah a charakter. Struktura a kvalita staveb určených k bydlení jsou obecně hlavním faktorem sociálně ekonomického profilu obce, jsou určující pro objem a strukturu obyvatelstva (demografického potenciálu). Ta část obyvatelstva, která vykazuje znaky trvalého bydlení, je pak vlastním subjektem samosprávného řízení

² Koudelka, Z., *Samospráva*. Praha 2007, str. 97, ISBN 978-80-7201-665-5.

obce. Část bytového fondu, především ve větších obcích, bývá přímo ve vlastnictví obce. Vytváření podmínek např. územním plánem pro rozvoj bydlení je tedy jedním z nejzákladnějších úkolů obecních samospráv.

Funkce pracovní – obce jsou zároveň místy, kde občané pracují pro svou obživu, ať už v zastavěném území obce nebo v zemědělství a lesnictví v dopravě a v dalších činnostech. Rozsah pracovní funkce obce by měl být v zásadě adekvátní počtu práce schopného obyvatelstva. Bohužel nadměrná koncentrace pracovních příležitostí a rozmach dojíždění za prací rovnováhu mezi obytnou a pracovní funkcí u většiny obcí vážně narušily. Většina obcí má nedostatek pracovních příležitostí, menšina má „přebytek“ a pokrývá ho dojížděnou za prací.

Funkce obslužná – v této sféře je situace složitější. Jednotlivá sídla, zejména ta menší, nikdy nebyla z hlediska služeb soběstačná, především s ohledem na specializaci služeb, vyžadující větší demografický potenciál. Moderní doba s výrazným rozvojem služeb tento stav ještě prohloubila. Přesto každá obec úměrně svému demografickému potenciálu zajišťuje alespoň minimální spektrum služeb. Služby jsou z jedné strany také pracovními příležitostmi.

Funkce ochrany a tvorby prostředí – nejde jen o přírodní prostředí a hygienickou stránku života v obcích, ale také o estetiku, bezpečnost, funkčnost... Činnosti k ochraně a tvorbě prostředí tak jednak nabývají charakteru odvětvových aktivit (odvoz odpadků, čištění veřejných komunikací, péče o veřejnou zeleň, veřejné osvětlení, kanalizace apod.), jednak charakter průřezových činností koordinačního charakteru (plány, programy činnosti), výkonu státní správy (stavební řád, dopravní řád, vodohospodářský řád apod.).

2.3 Orgány obce a jejich činnost

Každá obec může navenek jednat jen svými orgány neboli prostřednictvím fyzických osob. Mezi orgány obce patří zastupitelstvo obce, rada obce, starosta a místostarosta, obecní úřad, výbory a komise.

2.3.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je téměř výhradně samosprávným orgánem, výjimkou je jeho působnost ve schvalování územního plánu obce, jež je podle zákona

o územním plánování a stavebním řádu výkonem státní právy. V rámci své samosprávné působnosti ZO rozhoduje o zásadních otázkách života obce, schvaluje program rozvoje obce, rozpočet obce a vyúčtování hospodaření za uplynulý rok, schvaluje obecně závazné vyhlášky vydávané samostatné působnosti, zřizuje právnické osoby nebo zařízení, rozhoduje o účasti obce v obchodních společnostech a nadacích, o členství obce ve svazcích obcí, sdruženích apod. ZO se schází minimálně 4x ročně, k přijetí usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů, jednání jsou veřejná. Z jednání se pořizují zápisy, jež jsou uloženy na obecním úřadu k nahlédnutí. ZO má rozhodující pravomoci. Pro rozhodnutí a volbu usnesení musí být nadpoloviční většina všech členů ZO.

2.3.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti. Schází se podle potřeby na neveřejných schůzích, usnáší se většinou hlasů všech svých členů. Ze své činnosti je odpovědná ZO. V přenesené působnosti rada zejména vydává obecně závazné vyhlášky.

Starosta stojí v čele obecního úřadu. Zastupuje obec navenek, svolává a řídí schůze RO a ZO a ze své činnosti je odpovědný ZO.

Obecní úřad – zákon o obcích stanoví, že OÚ tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazení do OÚ. V čele úřadu je starosta. Naprostá většina obcí (zhruba 5 tisíc) vykonává státní správu pouze v základním stupni a má k tomu minimální správní aparát. Vzhledem k tomu, že jde o obce malé a jejich vlastní, samosprávná agenda je obvykle omezená a proto svůj aparát nemají organizačně rozčleněn do dílčích jednotek, ale pouze funkčně, tj. na jednotlivá pracovní místa, často formou kumulovaných pracovních náplní. V těchto obcích je velmi časté využívání odborníků (obvykle z řad občanů obce) formou jejich účasti v komisích (jako nevolených členů, jmenovaných starostou, případně radou). Komise zde mohou mít – se souhlasem kraje i svěřeny některé správní funkce. Malé obce (zhruba do 1 tis. obyvatel) mají většinou jen jeden (správní nebo všeobecný) odbor, respektive odbory dva: správní a hospodářský, ekonomický, pro správu majetku apod. Obce s 2 a více tis. obyvateli mívají obvykle stavební úřad a někdy tak i samostatný odbor výstavby (výstavby

a komunálních služeb apod.). Zhruba od 5 tisíc obyvatel a výše jsou zpravidla obecní i městské úřady zároveň i pověřenými OÚ. Mají obvykle samostatný odbor organizační a vnitřních věcí, finanční odbor respektive finanční a rozpočtový, případně kombinovaný odbor finanční a majetkový. Dále pak odbor sociální pro sociální věci, školství, kulturu zdravotnictví, odbor komunálního hospodářství komunálních služeb, jehož součástí bývá i živnostenský úřad.

2.3.3 Výbory a komise

Orgány zastupitelstva a rady – ZO zřizuje finanční a kontrolní výbor, případně další výbory podle § 117 – 119 jako své iniciativní a kontrolní orgány. Jejich členy bývají obvykle jak členové ZO, tak odborníci z praxe a další zainteresované osoby.

Předsedou výboru je vždy člen ZO. Obce, v jejichž obvodu žije alespoň 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizují výbor pro národnostní menšiny. Rada obce může zřídit komise jako své iniciativní a poradní orgány dle § 122. Mezi takovéto komise nejčastěji patří např. strategická, dopravní, bytová, kulturní a sportovní komise. K zajištění některých činností v přenesené působnosti může rada obce zřizovat také komise. Předsedou takovéto komise může být pouze osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti komisi svěřené přenesené působnosti. Příkladem je např. přestupková komise.

2.4 Hospodaření a rozpočet obce

Podmínky hospodaření obce jsou rámcově vymezeny v zákoně o obcích, který obecně hovoří o majetku obcí a opravňuje je hospodařit na smluvním principu také s majetkem jiných subjektů. Obec tak má povinnost hospodařit podle rozpočtu a nechat hospodaření vždy za uplynulý kalendářní rok přezkoumat příslušným krajským úřadem nebo zvoleným auditorem, výsledek tohoto přezkoumání spolu s předmětným vyúčtováním hospodaření projednává zastupitelstvo obce.

Obce mohou zakládat obchodní či veřejně prospěšné společnosti a zřizovat příspěvkové organizace a organizační složky i další typy organizací.³

³ § 23 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Ekonomickou nezávislostí se v článku 9 zabývá také Evropská charta místní samosprávy⁴ (dále jen charta). Podle ní mají místní orgány v rámci vnitrostátní hospodářské politiky právo na odpovídající vlastní finanční zdroje, s nimiž mohou v rámci svých pravomocí volně disponovat. Finanční zdroje mají být úměrné odpovědnosti, kterou místním orgánům vymezuje ústava a zákon, přičemž alespoň část finančních zdrojů má pocházet z místních daní a poplatků. Jejich výši by si měly místní orgány v mezích zákona samy určovat. Charta hovoří také o zavedení institutu finančního vyrovnání a přiměřených opatření určených ke kompenzaci důsledků nerovnoměrného rozdělení potenciálních finančních zdrojů a finančních nákladů. Podle charty by měly být dotace pro místní orgány pokud možno neúčelové a poskytování dotací by nemělo omezovat základní svobodu místních orgánů provádět svoji vlastní politiku v rámci své jurisdikce. Česká republika se necítí být vázána třemi odstavci článku 9 týkajícími se místních daní a poplatků, ochrany finančně slabších zavedením postupů finančního vyrovnávání a dále konzultacemi přerozdělování zdrojů přidělovaných místním společenstvím.

Z postavení obcí jako samostatných PO vyplývá i jejich právo na vlastní majetek a samostatné hospodaření podle svého rozpočtu. Majetek obcí byl z dosavadního státního vlastnictví vydělen v roce 1991 zákonem č. 172/1991 Sb.,⁵ nebyl však nijak specificky právně „ošetřen“, takže v tomto smyslu je majetek obcí jen určitou specifickou kategorií majetku PO. K dalšímu převodu majetku státu na obce a kraje došlo zákonem č. 290/2002. Podle zákona o obcích s majetkem obce disponuje ZO: rozhoduje o nabývání a převodu (v tom i darování) majetku včetně peněz. Narozením, úmrtím, vystěhováním občana ani občan ani obec na obecním majetku nic nezískávají ani neztrácejí. Obcím byl po roce 1991 jednak vrácen v podstatě celý tzv. historický majetek (tedy majetek, který vlastnily k 31. 12. 1949, bez ohledu na to, zda tento majetek byl tehdy zadlužen nebo ne), v podstatě pozemky a stavby s pozemky, dále státní majetek, s nímž obce v roce 1990 hospodařily a také obytné domy (i s pozemky) spravované podniky bytového

⁴ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 181/1999 Sb., o přijetí Evropské charty místní samosprávy.

⁵ Zákon. č. 172/1991 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách a o změně zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky, ve znění zákona č. 10/2001 Sb., a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů.

hospodářství. Mimo to mohly obce požádat stát o vydání dalšího majetku muzeí, galerií a dalších kulturních zařízení, atd.

Typickým majetkem obcí jsou místní komunikace, veřejné osvětlení, případně zdravotnická zařízení, některá tělovýchovná zařízení, ve větších obcích pak bytové domy s pozemky. Součástí majetku obcí jsou i zařízení pro výkon správy (budovy obecních úřadů, ale i budovy užívané jinými státními orgány). Novou součástí majetku obcí jsou akcie, většinou akcie podniků lokalizovaných v dané obci nebo infrastrukturních podniků obsluhujících obec (teplárny, plynárny, vodárny apod.). Tyto akcie získaly obce vesměs v průběhu tzv. velké privatizace bezúplatným převodem od Fondu národního majetku, výjimečně koupí na kapitálovém trhu či majetkovými vklady do akciových společností. Hospodaření obcí se řídí samostatným zákonem o rozpočtových pravidlech územních samospráv. Obec může přijímat a poskytovat úvěry (včetně vydání vlastních obligací).

Obec nesmí ručit za závazky FO a PO vyjma:

- závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici uskutečňovanou s finanční podporou ze státního rozpočtu, státních fondů nebo národního fondu,
- závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici do obcí vlastněných nemovitostí,
- těch, jejichž zřizovatelem je obec, kraj nebo stát,
- těch, v nichž míra účasti jí samé nebo spolu s jinou obcí nebo obcemi, krajem nebo kraji nebo státem přesahuje 50 %,
- bytových družstev,
- honebních společenstev.

Rozpočet obce je hlavním finančním nástrojem obce. Právě jeho prostřednictvím může obec ve své péči o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů dosáhnout požadovaného stavu. Na rozpočet lze pohlížet z různých úhlů, odborná literatura jej charakterizuje takto:

- decentralizovaný peněžní fond,
- bilance příjmů a výdajů,
- rozpočtový (finanční) plán,
- nástroj prosazování cílů obecní politiky.

Rozpočet obce však není normativním právním aktem – ZO rozpočet nepřijímá v podobě obecně závazné vyhlášky, na rozdíl od státního rozpočtu schvalovaného ve formě zákona. Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů. Zákon však připouští možnost, aby některé operace probíhaly mimo rozpočet. Roční rozpočet obec zpracuje v návaznosti na rozpočtový výhled a na základě údajů z rozpisu platného státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria. Jde především o vztah státního rozpočtu a rozpočtu kraje k rozpočtu obce. Rozpočet obce musí obsahovat stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování programu nebo projektu Evropské unie, pokud se obec na realizaci programu či projektu spolufinancovaného z rozpočtu EU podílí.

Příjmy rozpočtu obce tvoří:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- příjmy z výsledků vlastní hospodářské činnosti,
- příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle zákona o obcích 128/2000 Sb., příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila,
- příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce podle zákona 128/2000 Sb., nebo zvláštních zákonů, pokud není dále stanoveno jinak,
- výnosy z místních poplatků podle zvláštního zákona,
- výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona,
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- dotace z rozpočtu kraje,
- prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce,
- přijaté peněžité dary a příspěvky,
- jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.⁶

⁶ § 7 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Obec může použít prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu, může k úhradě svých potřeb použít též návratných zdrojů a ke krytí dočasného časového nesouladu mezi čerpáním rozpočtovaných výdajů a plněním rozpočtových příjmů určených k jejich úhradě použít návratnou finanční výpomoc ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje nebo z rozpočtu jiné obce.

Z rozpočtu obce se hradí, tedy výdaje obecního rozpočtu tvoří:

- závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
- výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
- výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.⁷

Vedle uvedených výdajů hradí obec ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům.

Rozpočet obce tříděný dle **rozpočtové skladby** umožňuje jeho rozdělení na část běžnou a kapitálovou. Běžná část rozpočtu je bilancí běžných příjmů a výdajů vztahujících se k rozpočtovému roku, z nichž se většina pravidelně každoročně opakuje. Příjmy, které jsou určeny na financování investičních potřeb vztahujících se často k období několika let (tzn. na krytí výdajů na investice, jež se týkají delšího období, než je jeden rozpočtový rok) a které jsou z pohledu dané investice zpravidla jednorázové, neopakovatelné, se bilancují v kapitálovém

⁷ § 9 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

rozpočtu. Běžná část rozpočtu by měla být sestavována jako vyrovnaná, resp. přebytková. Dlouhodobý schodek je nežádoucí. Pokud by totiž v kapitálové části rozpočtu nebyl dostatek finančních prostředků na krytí tohoto schodku, musí obec přistoupit k prodeji majetku, nebo k nákladnějšímu řešení prostřednictvím úvěru nebo k emisi dluhopisů.⁸

2.4.1 Příjmy rozpočtu obce

Rozpočtové možnosti obcí jsou jednoznačně determinovány příjmovou stránkou rozpočtu. Dalo by se říci, že si obec může dovolit pouze to, „na co má“. Nelze však pominout, že některé funkce, které obce v našem státě plní, mají význam nejen místní, ale celospolečenský. Zabezpečení těchto funkcí znamená zajištění odpovídající úrovně příjmů. Je zřejmé, že stát (společnost) by měl být schopen odhadnout výši příjmů nezbytných pro plnění povinností obcí. Dále je třeba nastavit poměr mezi příjmy, které musí být vynaloženy na předem stanovené účely, a mezi příjmy, které může obec využít jakkoliv, resp. dle svého uvážení – k zajištění specifických místních potřeb obyvatelstva. Tento poměr můžeme považovat za míru autonomie obce, jinak řečeno soběstačnosti. Soběstačnost znamená schopnost obce hradit si své potřeby svými vlastními příjmy, bez dotací z rozpočtu vyšší úrovně či jiných, než obecních fondů. Posílení vlastních příjmů rozpočtů jednotlivých stupňů územní samosprávy a zvýšení autonomie rozhodování volených orgánů samospráv se považuje za významný projev demokracie. Jedná se o zvýšení relativní finanční soběstačnosti územní samosprávy.⁹

Významnou úlohu v rozpočtovém hospodaření obcí tak hraje nejen výše příjmů, ale také druhy těchto příjmů. Obecně se považuje za vhodné, aby příjmy obecních rozpočtů byly:

- dostatečně výnosné, aby umožnily dosáhnout přiměřené, požadované míry finanční soběstačnosti jednotlivých článků územní samosprávy,
- do určité míry závislé na aktivitě obce či regionu, tzn. takové, které může územní samospráva sama ovlivnit – je to většina nedaňových příjmů, např. příjmy z pronájmu majetku ve vlastnictví příslušného článku územní samosprávy, příjmy z podnikání

⁸ Peková, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004, str. 203 – 205, ISBN 80-7261-086-4.

⁹ Peková, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004, str. 42., ISBN 80-7261-086-4

ve vedlejší činnosti, uživatelské poplatky za veřejné statky, pokud plynou do územního rozpočtu,

- pokud možno rovnoměrně rozloženy, a to jak z hlediska prostorového, tak z hlediska časového, aby umožnily zabezpečovat veřejné statky bez větších disproporcí v přibližně stejné struktuře, kvantitě a kvalitě mezi obcemi,
- plánovatelné, a to nejen v krátkodobém, ale i ve střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu, to je důležité pro plánování objemu potřeb v lokálním a regionálním veřejném sektoru, zejména investičních potřeb,
- administrativně nenáročné na správu a výběr, tzn., aby především náklady na správu a výběr daní a poplatků byly minimální.¹⁰

Velmi důležité je také **druhé třídění** vlastních příjmů obce a to na třídy:

Třída 1. Daňové příjmy,

Třída 2. Nedaňové příjmy,

Třída 3. Kapitálové příjmy,

Třída 4. Přijaté transfery (dotace).

Daňové příjmy obcí tvoří až 57 %. Jsou to daňové příjmy z daní a poplatků. Jsou rozděleny do devíti toků:

1. Daň z nemovitosti 100 % - celý výnos je svěřen obci. Je to daň z pozemků a staveb,
2. Daň z příjmů PO, kdy PO je obec 100 % obce mohou sami podnikat, platí daně, výhodou je, že daň, která je odvedena se vrací zpět do obecního rozpočtu,
3. Daň z příjmů FO ze závislé činnosti (podle zaměstnanců) 1,5 %,
4. Daň z příjmů FO z podnikání (vazba na území obce) 30 % (do obecního rozpočtu je určeno 30 % daně FO z podnikání),
5. Daň z příjmů FO z podnikání,
6. Daň z příjmů FO ze závislé činnosti,
7. Daň z příjmů PO,
8. Daň z příjmů FO srážková,
9. DPH.

¹⁰ Peková, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004, str. 250, ISBN 80-7261-086-4.

Místní poplatky se řídí zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Obce mohou v současné době vybírat devět typů místních poplatků:

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

Místní poplatky zavede obec obecně závaznou vyhláškou, ve které upraví podrobnosti jejich vybírání v rámci zákona o místních poplatcích, zejména stanoví konkrétní sazbu poplatku, ohlašovací povinnost ke vzniku a zániku poplatkové povinnosti, splatnost, úlevy a případné osvobození od poplatků. U poplatku za užívání veřejného prostranství určí místa, která v obci podléhají poplatku. Stanovení poplatků patří do samostatné působnosti obce, která je ve svém území zavedla, na rozdíl od řízení o poplatcích, které vykonává OÚ a jež je výkonem působnosti přenesené.

Úvahy o zavedení některého místního poplatku je třeba vést minimálně dvěma směry. Jednak je třeba zvážit, zda má být cílem zavedení poplatku určitá regulace, nebo má být cílem zvýšení rozpočtových příjmů. Vybírání místního poplatku může být administrativně a finančně natolik náročné, že negativa převáží nad přínosy – regulace nemusí být natolik potřebnou, aby na ni obec vynakládala neúměrně vysoké prostředky, resp. plat zaměstnance obce vybírajícího poplatek může být vyšší, než příjem obce z tohoto poplatku.

Nedaňové příjmy obcí slouží k částečné úhradě služeb, které poskytuje obec. Mohou zahrnovat platby za vodné, stočné, z užívání obecních bytů apod. Nedaňové příjmy zahrnují tyto typy příjmů:

- příjmy z pronájmů majetku,
- příjmy od organizací zřízených založených obcí,
- dary a příspěvky apod.

Kapitálové příjmy obcí zahrnují příjmy obcí z prodeje dlouhodobého majetku (nemovitosti, akcie apod.).

Dotace obcím jsou poskytovány z jiných veřejných rozpočtů:

- dotace ze státního rozpočtu,
- dotace ze státních fondů,
- dotace od krajů,
- dotace z fondů EU.

Výdaje obcí jsou rozmanité a jejich široké spektrum lze sledovat na struktuře výdajů, dané rozpočtovou skladbou. Mezi obvyklé výdaje obcí patří financování těchto statků a služeb (členěno podle skupin rozpočtové skladby):

Skupina: Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství,

Skupina: Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství,

Skupina: Služby pro obyvatelstvo,

Skupina: Sociální věci a politika zaměstnanosti,

Skupina: Bezpečnost státu a právní ochrana,

Všeobecná veřejná správa a služby.

Dá se říci, že obce mohou ze svého rozpočtu financovat téměř cokoliv. Základním omezením je jednak rozpočtové omezení velikost rozpočtu a povinnost především financovat to, co jim ukládají zákony.

2.4.2 Výdaje rozpočtu obce

Veřejné výdaje představují vztahy rozdělení a užití veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů v rozpočtové soustavě. Výdaje obcí lze rozdělit podle rozpočtové skladby na běžné a kapitálové.

Běžné výdaje tvoří největší skupinu výdajů územních rozpočtů. Z běžných výdajů se financují běžné, pravidelně se opakující potřeby v rozpočtovém období,

kteří tvoří zpravidla platy zaměstnanců, úroky, nákupy energií, dary, dávky, transfery, dotace neziskovým organizacím, převody do fondů apod.

Kapitálové výdaje slouží k financování dlouhodobých, běžně se neopakujících potřeb a k vytvoření kapitálového majetku. Jedná se zejména o investiční výdaje (platby za pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, pozemků), nákup akcií a majetkových podílů, kapitálové transfery (dotace podnikatelským subjektům, neziskovým organizacím, jiným rozpočtům, vlastním fondům), investiční půjčky a ostatní kapitálové výdaje.

2.5 Rozpočtové zásady a rozpočtový proces obce

Rozpočet se zpracovává v třídění podle rozpočtové skladby. Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů, stanoví rozpočtovou skladbu jakožto třídění příjmů a výdajů, které se uplatňuje při plánovaných a skutečných operacích rozpočtů a ostatních peněžních fondů obcí, krajů a dobrovolných svazků obcí.

Rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje z několika hledisek:

- odpovědnostního,
- druhového,
- odvětvového,
- konsolidačního.

Pro účely této práce je významné především druhové třídění příjmů a výdajů. Výdajovým druhem se pro účely vyhlášky o rozpočtové skladbě rozumí u výdajů na pořízení věcí, služeb, prací, výkonů a práv (výdaje na nákupy) druh těchto věcí, služeb, prací, výkonů a práv a u výdajů, proti kterým nestojí přímá protihodnota (transfery), druh podpory, kterou transfer představuje, a druh příjemce této podpory. Příjmovým druhem se pak rozumí právní důvod platby, které organizaci plyne a v rámci něj u příjmů za poskytnutí věcí, služeb, prací, výkonů a práv a u příjmů z transferů druh přijímané podpory nebo zdroj transferu.

Při třídění příjmů a výdajů z hlediska druhového jsou jednotkami třídění:

- rozpočtové třídy,

- seskupení rozpočtových položek,
- podseskupení rozpočtových položek,
- rozpočtové položky.

Nejvyšší jednotkou druhového třídění jsou třídy:

- třída 1 – daňové příjmy,
- třída 2 – nedaňové příjmy,
- třída 3 – kapitálové příjmy,
- třída 4 – přijaté transfery,
- třída 5 – běžné výdaje,
- třída 6 – kapitálové výdaje.

Zvláštní postavení má třída 8 – financování, která třídí financované operace, čímž se rozumí přijetí finančních prostředků návratné povahy, související s likviditou. Tato třída má přímou návaznost na zjištění salda územního rozpočtu.¹¹

Rozpočet obce je součástí soustavy veřejných rozpočtů, a vykazuje proto některé charakteristické rysy označované jako **rozpočtové zásady**. Jde o určitý systém poznatků, zkušeností, které se nahromadily v průběhu historického vývoje státního rozpočtu a ostatních veřejných rozpočtů, a současně i rozpočtového procesu. Rozpočtové zásady odrážejí určité zákonitosti, jimiž se vyjadřují určité skutečnosti. Dělí se na zásady univerzální a zásady uplatňované v rozpočtovém procesu.

Zásady univerzální platí pro celou soustavu veřejných rozpočtů a jsou následující:

- úsilí o dosažení maximálních příjmů a optimální využívání a úspornost vynakládání výdajů,
- vyrovnanost rozpočtu,
- povinné provádění změn schváleného rozpočtu,
- vymezení odpovědnosti za rozpočtové hospodaření,
- časové použití rozpočtových prostředků,
- účelovost rozpočtových prostředků.

¹¹ Peková, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004, str. 232, ISBN 80-7261-086-4.

Zásady uplatňované v rozpočtovém procesu je možné rozdělit podle jejich uplatnění v příslušné části rozpočtového procesu, tedy buď v rámci řízení rozpočtového procesu, nebo při hospodaření s rozpočtovými prostředky.

Mezi zásady uplatňované při řízení rozpočtového procesu patří:

- zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu,
- zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu,
- zásada účelovosti,
- zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu,
- zásada dlouhodobé vyrovnanosti,
- zásada publicity.

Mezi zásady uplatňované při hospodaření s rozpočtovými prostředky patří:

- zásada efektivnosti a hospodárnosti,
- zásada přednosti výdajů před příjmy,
- zásada omezení přesunů v rozpočtu a úhrada potřeb v rozpočtu nezajištěných,
- zásada stanovení pravidel v případě rozpočtového provizoria.

Rozpočtový proces upravuje část třetí, zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Obec vypracovává svůj roční rozpočet v návaznosti na svůj rozpočtový výhled a na základě údajů z rozpisu platného státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria. Návrh rozpočtu musí být vhodným způsobem zveřejněn nejméně po dobu patnácti dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu obce. Připomínky k návrhu rozpočtu mohou občané uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění, nebo ústně na zasedání zastupitelstva.

Rozpočet se zpracovává v třídění podle rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí ČR vyhláškou. Orgány obce projednávají rozpočet při jeho schvalování v třídění podle rozpočtové skladby tak, aby schválený rozpočet vyjadřoval závazné ukazatele, jimiž se mají povinně řídit jak výkonné orgány obce a svazku obcí při hospodaření podle rozpočtu, tak také právnické osoby zřízené nebo založené v působnosti obce při svém hospodaření a další osoby, které mají být příjemci dotací nebo příspěvků z rozpočtu.

V případě, že není rozpočet obce schválen před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se rozpočtové hospodaření obce v době do schválení rozpočtu pravidly **rozpočtového provizoria**. Pravidla rozpočtového provizoria potřebná k zajištění plynulosti hospodaření obce a u právnických osob financovaných z rozpočtu obce stanoví ZO. Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.

Další fází rozpočtového procesu je rozpis rozpočtu obce, který se po schválení rozpočtu v zastupitelstvu obce provádí neprodleně. Součástí rozpisu rozpočtu je sdělení závazných ukazatelů rozpočtu těm subjektům, které jsou povinny se jimi řídit. Při rozpisu rozpočtu se rozpočet člení podle podrobné rozpočtové skladby.

Rozpočtový proces pokračuje uskutečňováním finančního hospodaření obce v souladu se schváleným rozpočtem a prováděním pravidelné, systematické a úplné kontroly svého hospodaření a hospodaření obcí zřízených a založených právnických osob a zařízení po celý rozpočtový rok. Výkon finanční kontroly obec zajišťuje podle zvláštního právního předpisu, kterým je zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů. Rozpočet obce může být po jeho schválení změněn pouze z důvodů taxativně vymezených zákonem.

Jde o tyto změny:

- změny v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem (organizační změny),
- změny právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů (metodické změny), patří mezi ně také cenové změny ovlivněné změnami právní úpravy regulovaných cen, nebo
- změny objektivně působících skutečností ovlivňujících plnění rozpočtu příjmů či výdajů (věcné změny).

Změny rozpočtu obce se provádějí **rozpočtovými opatřeními**, která se evidují podle časové posloupnosti.

Rozpočtovým opatřením se rozumí:

- přesun rozpočtových prostředků, při němž se jednotlivé příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by se změnil jejich celkový objem nebo schválený rozdíl celkových příjmů a výdajů,

- použití nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž se zvýší celkový objem rozpočtu,
- vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů, tímto opatřením se objem rozpočtu snižuje.

Rozpočtová opatření se uskutečňují povinně, jde-li o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám, nebo jestliže hrozí nebezpečí vzniku rozpočtového schodku.

Závěrečnou etapou rozpočtového procesu je **zpracování závěrečného účtu**, do něhož se po skončení kalendářního roku souhrnně zpracovávají údaje o ročním hospodaření obce. To znamená, že jsou zde obsaženy údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití fondů v tak podrobném členění a obsahu, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření obce a jí zřízených nebo založených právnických osob a hospodaření s jejich majetkem. Součástí závěrečného účtu obce je samozřejmě také vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtu kraje, státním fondům, Národnímu fondu a jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob.

Obec je dále povinna dát své hospodaření za uplynulý kalendářní rok přezkoumat. **Přezkoumání hospodaření** upravuje zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je součástí závěrečného účtu při jeho projednávání v orgánech obce.

Návrh závěrečného účtu ÚSC musí být opět vhodným způsobem zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v ZO. Připomínky k závěrečnému účtu mohou občané uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění, nebo ústně na zasedání ZO.

Rozpočtový proces tedy sestává z těchto etap:

- sestavení návrhu rozpočtu obce,
- projednání a schválení návrhu tohoto rozpočtu,
- plnění rozpočtu a průběžná kontrola plnění,

- následná kontrola a sestavení přehledu o skutečném vývoji plnění rozpočtu za uplynulé rozpočtové období.

Projednání závěrečného účtu se uzavírá vyjádřením:

- souhlasu s celoročním hospodařením, a to bez výhrad, nebo
- souhlasu s výhradami. Na jejich základě přijme obec opatření potřebná k nápravě zjištěných chyb a nedostatků. Přitom vyvodí závěry vůči osobám, které svým jednáním způsobily obci škodu.

J. Peková¹² uvádí pět etap rozpočtového procesu – jako samostatnou etapu navíc vyčleňuje průběžnou kontrolu. Rozpočtový proces tedy představuje činnost orgánů obce, a to jak volených, tak výkonných, spojenou se sestavením návrhu rozpočtu obce, s jeho schválením a realizací během rozpočtového období, průběžnou a následnou kontrolou jeho plnění a sestavení a schválení závěrečné skutečné bilance hospodaření.¹³

Rozpočtové období obcí a celé soustavy veřejných rozpočtů je v ČR shodné s kalendářním rokem, trvá tedy jeden rok. Jak je však zřejmé z popisu jednotlivých rozpočtových fází, rozpočtový proces je otázkou období delšího, a to minimálně jeden a půl roku, zpravidla však (zejména v případě větších obcí), až dva roky.

3. ANALÝZA HOSPODAŘENÍ MĚSTA

Město Kopřivnice se nachází přibližně 30 km jižně od Ostravy v kouzelné krajině s nádhernou přírodou, ve východní části okresu Nový Jičín. Leží pod zříceninou starobylého hradu Šostýn v podhůří Beskyd. Katastrální výměra města je 27,48 km². Kopřivnice se nachází v nadmořské výšce 320 metrů nad mořem. Nezaměstnanost v okrese Nový Jičín (NJ) k 31. 1. 2010 je 13,7 %. Místní části od roku 1979 – Kopřivnice, Lubina, Mniší, Vlčovice.

¹² Peková, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004, str. 211, ISBN 80-7261-086-4.

¹³ Peková, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004, str. 211, ISBN 80-7261-086-4.

Ze statistických údajů k 31. 12. 2009 vyplývá, že ve městě Kopřivnici žilo 23 044 obyvatel.¹⁴ Nejpočetnější věkovou skupinu tvoří dvě střední generace a to lidé od 26 do 35 let a od 55 do 65 let.

3.1 Historie města

Kopřivnice jako osada vzniká zřejmě brzy po založení hradu Schauensteina (lid. Šostýna), v období let 1280 - 1290. V písemných pramenech je hrad Šostýn nazýván také např. Schawenstein, Ssornstein, Scheibstein, Schowenstayn a podobně. Nejstarší písemná zmínka o hradu se činí až k roku 1347. Přelomem v historii Kopřivnice bylo bezesporu založení továrny na kameninu a hliněné zboží v roce 1812. Zakladatelem továrny byl Ignác Raška (1768 - 1824). Od roku 1813 se začaly vyrábět talíře, mísy, vázy, džbány a hrníčky. Industrializaci v minulém století však nepředstavovala pouze zmíněná továrna na majoliku, ale hlavní roli na ní měla především tzv. „dolní“ továrna (na výrobu kočárů), založená Ignácem Schustalou. Postavení prvního automobilu nebylo jen dalším významným mezníkem v historii firmy, ale i města. Svým historickým významem tento počín daleko přesáhl hranice tehdejšího Rakousko-Uherska. V roce 1919 byly prováděny jízdní zkoušky s vozy typu U ve Vysokých Tatrách. Místní horalé přirovnávají tyto vozy k Tatrám. Název se uchytil a již v březnu 1919 opouštějí závod první vozy s názvem Tatra. Následující úspěchy automobilů Tatra rozšířila věhlas značky v celém světě. Kopřivnice splnila veškerá potřebná kritéria a dosavadní městys je 18. května 1948 povýšen na město. Nárůst obyvatelstva se oproti roku 1950, kdy mělo město 6 000 obyvatel, zvýšil k roku 1995 na 21 500 obyvatel. Vedle tohoto nárůstu logicky vzrostla bytová výstavba, která sehrála důležitou a nezastupitelnou roli v oblasti vytvoření spokojeného života občanů. Tuto roli sehrála i vybavenost, ať již v oblasti infrastruktury, sítě prodejen, školství, kultury, péče o zdraví, osvěty, tělovýchovy, dopravy i rekreace.¹⁵

3.2 Současnost města

¹⁴ Český statistický úřad [on-line], [cit.2.2.2010], dostupné z [www: http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/bilance_poctu_obyvatel_ve_mestech_moravskoslezskeho_kraje_v_roce_2009](http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/bilance_poctu_obyvatel_ve_mestech_moravskoslezskeho_kraje_v_roce_2009)

¹⁵ Oficiální stránky města Kopřivnice [on-line], [cit.3.2.2010], dostupné z [www: http://www.koprivnice.cz/index.php?id=historie-koprivnice&idm=m](http://www.koprivnice.cz/index.php?id=historie-koprivnice&idm=m)

Město Kopřivnice je základní ÚSC České republiky. Město je právnickou osobou a vystupuje tedy v právních vztazích svým jménem na vlastní odpovědnost. Jako samostatná PO vznikla dnem účinnosti zákona č. 367/1990 Sb., o obcích, (byl s účinností od 12. 11. 2000 nahrazen zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích) ve znění pozdějších předpisů, tedy dnem voleb do obecních zastupitelstev v roce 1990, tj. 24. listopadu 1990.

Zajímavosti města - Kopřivnice je známá především výrobou automobilů Tatra (založení Šustalovy kočárovky v roce 1850, první automobil Präsident v roce 1897), automobilovým muzeem, slavnými rodáky - olympijským vítězem v bězích na dlouhé tratě Emilem Zátopkem, akademickým malířem Zdeňkem Burianem a hudebním skladatelem Zdeňkem Petrem. Z automobilových závodníků jsou nejznámější Adolf a Josef Veřmiřovští.

V Kopřivnici se nachází celý komplex muzeí, tzv. Regionální muzeum Kopřivnice. To zahrnuje Lašské muzeum v Šustalově vile s expozicí kopřivnické majoliky, kachlových kamen a rodáků, z nichž je převážná část věnována slavnému ilustrátorovi Zdeňku Burianovi. Jiné odhaluje Muzeum Fojtství, jehož expozice je zaměřena na historii Kopřivnice a počátky již zmiňované automobilky, dřívější kočárovky. Posledním, ale za to nejznámějším z řady muzeí je Technické muzeum Tatra. Své stálé místo zde mají stejnojmenné automobily, ale také nevšedně ztvárněná Expozice Emila a Dany Zátopkových. Zpestřením nebo také cílem návštěvy města mohou být kulturní akce. Během let si mnohé z nich vytvořily svou tradici. Jsou to akce, jako je Kopřiva – přehlídka netradičních divadel, Beskyd Model Kit Show – mezinárodní výstava a soutěž plastikových modelů, Celostátní sportovní hry zdravotně postižených, International Tatra Veteran Rally a Memoriál Josefa Veřmiřovského, Běh rodným krajem Emila Zátopka, Kafka – přehlídka tvorby kabelových televizí, Motýlek – přehlídka tance, zpěvu a dramatické tvorby handicapovaných dětí nebo Tatra – taneční liga standardních a latinskoamerických tanců.

Partnerská města - jsou taková města, která se i přes své geografické vzdálenosti a povahové rozdíly spojila, aby utvářela vzájemná kulturní pouta a kontakty mezi svými obyvateli. Mají často podobné demografické i jiné charakteristiky, někdy také podobnou historii. Takováto partnerství vedou často

k výměnným studentským programům a také k ekonomické a kulturní spolupráci. Partnerská města vznikla v Evropě po druhé světové válce jako způsob pomoci obyvatelům k vzájemnému bližšímu porozumění a také jako způsob, jak podpořit příhraniční styky. Město Kopřivnice má uzavřeno 5 Smluv o partnerství. Tuto aktivitu započalo od počátku osmdesátých let minulého století. Partnerství a spolupráce se projevuje ve vzájemných návštěvách, konaných výstavách, vystoupeních umělců, sportovních a kulturních akcích. To posiluje důvěru mezi občany partnerských měst a vede k navázání osobních přátelských kontaktů. Jedná se konkrétně o tyto evropské města:

Trappes – město se nachází ve Francii, nedaleko od Paříže, má zhruba 29 000 obyvatel. Vzdálenost od Kopřivnice je 1 432 km. Dalším z měst je město Zwönitz – Německo, město je vzdáleno od Kopřivnice 554 km. Myszków – Polsko, má 35 000 obyvatel. Spolupráce byla zahájena dne 24. 8. 1997. Vzdálenost mezi městy je 182 km. Město Castiglione del Lago se nachází v Itálii s celkovým počtem obyvatel 14 000. Toto město je vzdáleno 1 216 km. Congleton – Velká Británie je vzdálen 1 877 km od Kopřivnice, nachází se na území Velké Británie. Má 92 000 obyvatel. Congleton spolupracuje s městem Kopřivnice od 30. 8. 1998.

V roce 1991 byla navázaná spolupráce s dalšími městy Magyarpolány - Maďarsko a Lučenec – Slovensko. Po několika návštěvách představitelů politických stran a vedení měst byla uzavřena dohoda o přátelství a spolupráci. Tyto partnerské města vyjádřila zájem spolupracovat především v oblastech kultury, sociálních otázek, sportu a turistiky, městské správy a oblasti spolků, organizací a institucí s cílem navázat a prohloubit bezprostřední kontakt mezi občany a mládeží uvedených měst.

Každým rokem partnerská města pořádají jarní běžecký maratón a podzimní jarmark, kde vystupuje Pěvecké sdružení Kopřivnice spolu s Folklórním souborem Kysučan. Mimo jiné se město Kopřivnice účastní zábav, výstav a divadelních představení. Do budoucna se chtějí města orientovat na sféru školství, umění, ale také na regeneraci a ochranu životního prostředí.

Akce konané za rok 2008 v Kopřivnici:¹⁶

- Volejbalisti z partnerského města Myszkow (Polsko) se zúčastnili 22. ročníku mezinárodního turnaje mužů a žen ve volejbalu v Kopřivnici. Turnaje se zúčastnilo družstvo juniorů a juniorek.
- 60. výročí povýšení Kopřivnice na město se zúčastnily oficiální a kulturní delegace z partnerských měst Kopřivnice. Oslav se zúčastnily delegace z partnerských měst: Trappes (Francie), Zwonitz (Německo), Myszkow (Polsko) a Congleton (Anglie).
- Běžci z partnerských měst Kopřivnice se zúčastnili 6. ročníku Běhu rodným krajem Emila Zátopka. Běhu se zúčastnili i běžci z Myszkowa (Polsko), Zwonitzu (Německo), Trappesu (Francie) a Congletonu (Anglie).
- Děti z partnerského města Myszkow se zúčastnily XII. ročníku přehlídky tvorby handicapovaných dětí Motýlek 2008 v Kopřivnici. Přehlídky se zúčastnily děti ze 2 škol z partnerského města Myszkowa.
- Cizojazyčné konzultační středisko (rozšířené původní Francouzské kulturně informační středisko) - pracuje po KDK, p. o. v rámci knihovny.

Akce konané v partnerských městech za rok 2008

- Děti ze ZŠ a MŠ Motýlek se zúčastnily XII. Festivalu Muzyczna scena integraci - Czestochowa (Polsko) 2008 společně s dětmi z Myszkowa.
- Fotbalisté z Kopřivnice (dorost) se zúčastnili Mezinárodního fotbalového turnaje v partnerském městě Trappes (Francie).
- Skupina žáků ze ZŠ Alšova navštívila partnerské město Zwonitz (Německo). Jednalo se o pokračující výměny žáků mezi ZŠ Alšova v Kopřivnici a školou Matthes – Enderlein – Gymnasie ve Zwonitz. Tyto výměny započaly již v roce 2000. Žáci byli ubytováni v rodinách, dopoledne se zúčastňovali vyučování ve škole, odpoledne byl pro ně připraven doprovodný kulturně vzdělávací program.

¹⁶ Oficiální stránky města Kopřivnice [on-line], [cit.15.3.2010], dostupné z [www:http://www.koprivnice.cz/urad/infozradnice/dokumentyastudie/rocenka2008.pdf](http://www.koprivnice.cz/urad/infozradnice/dokumentyastudie/rocenka2008.pdf)

- Volejbalisté z Kopřivnice se zúčastnili 28. ročníku mezinárodního volejbalového turnaje v Markgroningu (Německo).
- Pěvecké sdružení Kopřivnice se zúčastnilo 11. mezinárodního festivalu Alta Pusteria v Itálii.
- Běžci z Maraton klubu Kopřivnice se zúčastnili Běhu Paříž – Versailles (Francie).
- Oficiální delegace z Kopřivnice navštívila partnerské město Congleton (Anglie). V průběhu návštěvy proběhla jednání týkající se sociální oblasti, dobrovolnických spolků, bydlení, turistiky a možnosti budoucí spolupráce.

3.3. Orgány města

Aktuální **zastupitelstvo města** tvoří 21 představitelů obce, kteří byli zvoleni v kopřivnických komunálních volbách v roce 2006. Za celou dobu funkčního období zastupitelstva došlo v jednom případě k odstoupení zastupitele, který byl nahrazen jiným z důvodu přestěhování se mimo obec. Zastupitelstvo města je tvořeno několika politickými uskupeními. ODS má 8 křesel, ČSSD 5 křesel, KSČM 3, KDU-ČSL a NK shodně 2 křesla a Nezávislí 1 křeslo v ZO. Obsazení míst v zastupitelstvu města za jednotlivé politické strany a hnutí nám popisuje příloha č. 1. Je na místě uvést to, že ODS a ČSSD po volbách uzavřely společnou koaliční dohodu. V Kopřivnici tedy tvoří opozici KSČM, KDU-ČSL, NK a Nezávislí.

Zastupitelé města si zvolili ze svého kruhu sedmičlennou **radu města**, ve které jsou 4 členové ODS, 2 členové ČSSD a 1 člen opozičních Nezávislých kandidátů. Opět je patrné, že většinu v radě tvoří koaliční partneři. Díky tomuto spojení prochází v radě města i v zastupitelstvu města většina strategických rozhodnutí. Obsazení křesel v radě města je popsáno v příloze č. 1.

Po skončení voleb byl za **starostu města** zvolen předseda vítězných občanských demokratů ing. Josef Jalůvka, který již podruhé zasedl v křesle starosty města Kopřivnice.

Obec vykonává přenesenou působnost – funguje jako spádová správní oblast, spravuje kromě obce samotné také své místní části – Lubinu, Mniší a Vlčovice.

Na MÚ je možnost zajistit si cestovní pas, občanský průkaz nebo řidičský průkaz. Lze si zde běžně vyřídit živnostenský list, sociální dávky nebo odhlásit automobil. Od předminulého roku 2008 funguje také Czech point – kontaktní místo, kde je možnost ověřit podpisy, dokumenty, zajistit výpisy listů vlastnictví z Katastru nemovitostí, z Obchodního rejstříku, Živnostenského rejstříku nebo zjistit bezúhonnost z Rejstříku trestů. Již z toho výčtu je patrné, že MÚ musí mít členitou strukturu **odborů města**. MÚ v Kopřivnici má celkem 7 odborů a 27 oddělení, které jsou blíže specifikovány v příloze č. 2.

Ve městě jsou vytvořeny celkem čtyři **výbory města**, které podléhají ZO. Jedná se o dva výbory vzniklé dle stanov příslušného zákona – finanční a kontrolní výbor. Sedmičlennému Finančnímu výboru přísluší zejména kontrola plnění hospodaření s majetkem a finančními prostředky města. V součinnosti s příslušnými statutárními orgány také vykonává tento výbor kontrolu hospodaření u organizačních složek a PO zřízených městem, dále prověřuje účelné využívání dotací poskytnutých městem nebo městu a dodržování právních, účetních a finančních předpisů. V neposlední řadě může vyslovovat návrhy a stanoviska, které se týkají oblastí kompetencí této komise. Devítičlenný Kontrolní výbor má tuto náplň činnosti – kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a MÚ, provádí revizi plnění usnesení RO a ZO. V součinnosti s příslušnými statutárními orgány kontroluje dodržování obecně závazných předpisů u organizačních složek a PO zřízených městem. Své opodstatnění má Komise pro strategický rozvoj, která má dvacet sedm členů. Ta stanovuje strategické cíle potřebné pro rozvoj města, navrhuje a schvaluje aktivity a opatření vedoucí k dosažení strategických cílů ve městě. Tato komise je odpovědná za koordinaci vstupů všech partnerů podílejících se na realizaci strategického plánu rozvoje města, řídí a zajišťuje účast široké veřejnosti a má na starost marketing v rámci strategického plánování. Důležitou činností je projednávání konečných návrhů strategického plánu. Může také plnit další kontrolní činnosti na úseku samostatné působnosti, jimiž ji pověřilo ZO. Posledním výborem je sedmičlenný Školský výbor. Ten plní kontrolní činnost v úseku samostatné působnosti ve školství, jimiž jej pověřilo ZO. Pomáhá záměru vzdělávání a dostupnosti vzdělání, kontroluje dodržování předpisů ve školství, vyjadřuje se k záměrům obce v oblasti školství.

Ve městě pracují také čtyři **komise rady města**. Velmi důležitou je dvanáctičlenná Komise prevence kriminality a protidrogové prevence. Její činnost je zaměřena na odpovědnost za vytváření koncepcí preventivní politiky města v oblasti prevence kriminality a protidrogové prevence, spolupráce s krajským úřadem Moravskoslezského kraje v oblasti prevence kriminality a protidrogové prevence, s Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR a nestátními organizacemi. Navrhuje bezpečnostní opatření ve městě a témata pro vyhlášení dotací na projekty prevence kriminality a protidrogové prevence. Sedmnáctičlenná Komise pro mezinárodní vztahy má za úkol podporovat spolupráci s partnerskými městy, řešit návrhy na další formy spolupráce jak s partnerskými městy, tak i s potencionálními adepty na spolupráci. Komise organizuje a zajišťuje partnerské akce konané ve městě. Dále spolupracuje s dalšími komisemi a výbory, vyjadřuje své stanoviska k rozpočtu určenému pro rozvoj mezinárodních vztahů a navrhovaným akcím. Důležitou komisí vytvořenou samosprávnými orgány je sedmnáctičlenná Komise pro Projekt Zdravé město a Místní agenda 21 Kopřivnice. Ta podporuje spolupráci s jinými subjekty a obcemi v rámci ČR a zahraničí, podporuje aktivity místních veřejných a neziskových organizací, vydává doporučení na rozdělení finančních prostředků určených dotačním programům. Taktéž zapojuje širokou veřejnost a soukromý sektor do investičních záměrů rozvoje města. Komise rovněž spolupracuje s odbory MÚ a jinými orgány obce, publikuje činnost Místní agendy 21 Kopřivnice a předává podněty vzniklé v průběhu tvorby a inovace Plánu zdraví a kvality života Kopřivnice. Poslední komisí je sedmičlenná Rada kabelové televize Kopřivnice. Ta dohlíží na pluralitu a politickou nezávislost místního vysílání Kabelové televize Kopřivnice. Taktéž doporučuje vedení Kabelové televize Kopřivnice, s.r.o. obsahovou, programovou a grafickou podobu místního vysílání. Rada kabelové televize Kopřivnice je ze své činnosti odpovědná valné hromadě.

Pro zajištění spoluúčasti ve věcech veřejných všem spoluobčanům žijícím v místních částech Kopřivnice jsou vytvořeny místní komise podléhající radě města. Působnost těchto komisí je vymezena pro oblast společenskou, kulturní, sdružovací a občanskou. Komise se vyjadřují k dění ve svých místních částech a mohou také podávat iniciativní návrhy. Jedná se konkrétně o osmičlennou Komisi pro místní část Lubina, sedmičlennou Komisi pro místní část Vlčovice a sedmičlennou Komisi pro místní část Mniší.

3.4 Obchodní společnosti města

V zájmu každé obce či města je vytvářet vhodné ekonomické a sociální podmínky k tomu, aby jejich občané měli zajištěnou standardní kvalitu veřejných služeb, bydlení a života. Ne každé služby jsou ziskové, a proto si některé musí zajišťovat obce samy. To může zadat důvod k vytvoření obchodní organizace, kde je buď obec 100 % vlastníkem, nebo má určitý podíl ve vzniklé firmě s jiným podnikatelským subjektem. Dalšími důvody pro založení městských firem může být právě lukrativnost a ziskovost určitého oboru nebo možnost ušetřit nemalé finanční prostředky při zajištění veřejných statků svépomocí. V Kopřivnici je založeno několik takovýchto organizací, které plní různé funkce a zajišťují poměrně rozsáhlé spektrum služeb a činností. Můžeme zde například jmenovat:

- Společnost Slumeko, s. r. o., která zahájila svou činnost 1. 1. 1998, kdy převzala všechny činnosti Technických služeb města Kopřivnice, rozpočtové organizace, která byla 31. 12. 1997 zrušena. Jediným společníkem a to 100 % vlastníkem společnosti je město, Kopřivnice. Na základě mandátní smlouvy spravuje pro město Kopřivnice majetek v rozsahu: komunikace, mosty, dopravní značení, kanalizace, veřejná zeleň, veřejné osvětlení, hřbitovnictví. Společnost dále poskytuje služby místním firmám a občanům,
- Kabelovou televizi Kopřivnice s. r. o., která byla založena v roce 1994. Město je 100 % vlastníkem. Kabelová televize v současné době nabízí 25 televizních programů základní nabídky, které jsou volně šířeny v analogové či digitální podobě, má vlastní zpravodajství, své programy a dále je poskytovatelem internetového signálu,
- Centrum podnikání a rozvoje s. r. o., které zahájilo svou činnost v roce 1996 – tato organizace nabízí poradenství a konzultace pro podnikatele, pomáhá při získávání dotací, zajišťuje účetnictví apod.,
- Teplo Kopřivnice s. r. o., je městská firma, založena v roce 2002, která zajišťuje distribuci tepla a teplé vody do kopřivnických domácností.

3.5 Neziskové organizace města

Správa města také zajišťuje kompletní služby prostřednictvím 18 neziskových organizací. Jsou to například:

- Regionální muzeum v Kopřivnici o. p. s., které vzniklo v roce 1997 po transformaci z původního Technického muzea Tatra. Tato společnost byla založena dvěma společníky a to městem Kopřivnice a. s. a Tatrou a.s. V současné době pro město nabízí čtyři různé expozice: technické muzeum Tatra, Lašské muzeum, Muzeum Fojtství a Expozici Emila a Dany Zátopkových,
- ZŠ a MŠ – školskou činnost zajišťují celkem čtyři základní školy (ZŠ Alšova, ZŠ 17. listopadu, ZŠ Emila Zátopka a ZŠ dr. Milady Horákové), chod celkem 9 mateřských škol zajišťuje centrálně organizace Mateřské školy Kopřivnice.
- Dům dětí a mládeže Kopřivnice je volnočasové zařízení, které organizuje smysluplné využití volného času v pravidelné činnosti v cca 100 kroužcích. Tato organizace nabízí zájmovou činnost, příležitostné akce, letní činnosti, vzdělávací programy. Tato organizace je důležitá v tom, že poskytuje činnost nejenom školákům a mládeži, ale taky rodičům s dětmi a maminkám na mateřské dovolené.
- Správa sportovišť Kopřivnice – je příspěvkovou organizací města Kopřivnice, která byla založena v roce 1995 za účelem zajištění provozu tělovýchovných a sportovních zařízení města a vytváření podmínek pro sportovní a relaxační aktivity občanů a návštěvníků města. Správa zajišťuje služby s následným využitím areálu sportovní haly, tenisových kurtů, lyžařského areálu, házenkářské a hokejové haly.
- Městská knihovna Kopřivnice – od října 2009 je v činnosti jako samostatná příspěvková organizace města s novým názvem Městská knihovna Kopřivnice, p. o. Knihovna je zřízena proto, aby vytvářela knižní fondy, zpřístupnila kulturní hodnoty a informace v nich obsažené a přispívala

tak k uspokojování potřeb občanů, ke zvyšování jejich kulturní úrovně a vzdělanosti. Knihovna také poskytuje bezplatné internetové služby. V souvislosti s plněním hlavního poslání zajišťuje také další kulturní, vzdělávací a společenské akce.

V obci a přilehlých částech průběžně vzniklo také celkem 5 Jednotek sboru dobrovolných hasičů a to: Kopřivnice, Mniší, Vlčovice, Lubina I a Lubina II.

3.6 Hospodaření města v letech 2005 – 2009

Hospodaření města Kopřivnice se řídí platnou právní úpravou jako i jiné obce a to především zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, dále zákonem č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a další platnou legislativou.

Město Kopřivnice každoročně sestavuje svůj rozpočet, ve kterém je bilancováno s příjmy a výdaji potřebnými k zajištění potřeb v daném rozpočtovém období.

Rozpočet obce je dokument, který je schvalován zastupitelstvem obce. Je to vlastně plán, jak hospodařit v příslušném roce. Rozpočet bývá většinou vyrovnaný, ale může být i přebytkový nebo schodkový. Rozpočet obce je nástroj pro dosažení místních zájmů a preferencí obyvatel žijících na daném území. Město se při sestavování rozpočtu řídí zákonem o obcích, zákonem o rozpočtových pravidlech a dalšími předpisy. Skladba a objem daňových příjmů, které město dosahovalo v letech 2005 až 2009 je zobrazena v následující tabulce:

Tab. 3.1 Rozpočtové hospodaření města Kopřivnice v letech 2005 – 2009 v tis. Kč¹⁷

Rok	2005	2006	2007	2008	2009
Příjmy celkem	378 029,9	373 361,6	371 300	474 965,9	350265,6
Příjmy bez dotací (vlastní)	252 865,2	226 969,1	221 966,2	333 944,9	202589,8
Tempo růstu příjmů v %	0	-1,2 %	-0,6 %	27,9 %	-26,25 %
Přijaté dotace	125 164,7	146 392,5	149 333,8	141 021	147675,8

¹⁷ Tempo růstu za jednotlivé roky je počítáno k roku 2005, který je brán jako základní.

Tempo růstu dotací v %	0	17,0 %	2,0 %	-5,6 %	4,71 %
Výdaje celkem	356 942,1	462 310	392 784,4	409 411,1	461299
Tempo růstu výdajů v %	0	29,5 %	-15,03	18,7 %	12,67 %
Saldo rozpočtu	21 087,8	-88 948,4	-21 484,4	65 554,8	-111033,4

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

Z tabulky 3.1 je patrné, že hospodaření města bylo celkem vyrovnané. Za sledované období dva roky (2005 a 2008) byly rozpočty přebytkové, po tři období (2006, 2007 a 2009) bylo hospodařeno se schodkem. Výjimečný je rok 2008, kdy nárůst příjmů byl způsoben konjunkturou hospodářství (daňové příjmy) a dále prodejem obecního bytového fondu, nebytových prostor a pozemků (kapitálové příjmy). Jak z tabulky vyplývá, město vyvíjí velkou iniciativu při získávání dotací do svých rozpočtů. Výše dotací v jednotlivých letech se vždy pohybovala okolo 145 mil. Kč, kromě roku 2005 a 2008.

Tabulka 3.2 navazuje na tabulku 3.1, která ukazuje pouze souhrnná čísla. Tabulka 3.2 tedy podrobněji ukazuje položky rozpočtů v letech 2005 – 2009. Máme zde náhled na výši jednotlivých druhů příjmů a výdajů v členění podle rozpočtové skladby, tabulka také ukazuje podíly na celkových příjmech a výdajích.

Tab. 3.2 Druhy příjmů i výdajů města Kopřivnice v letech 2005 – 2009 (tis. Kč)

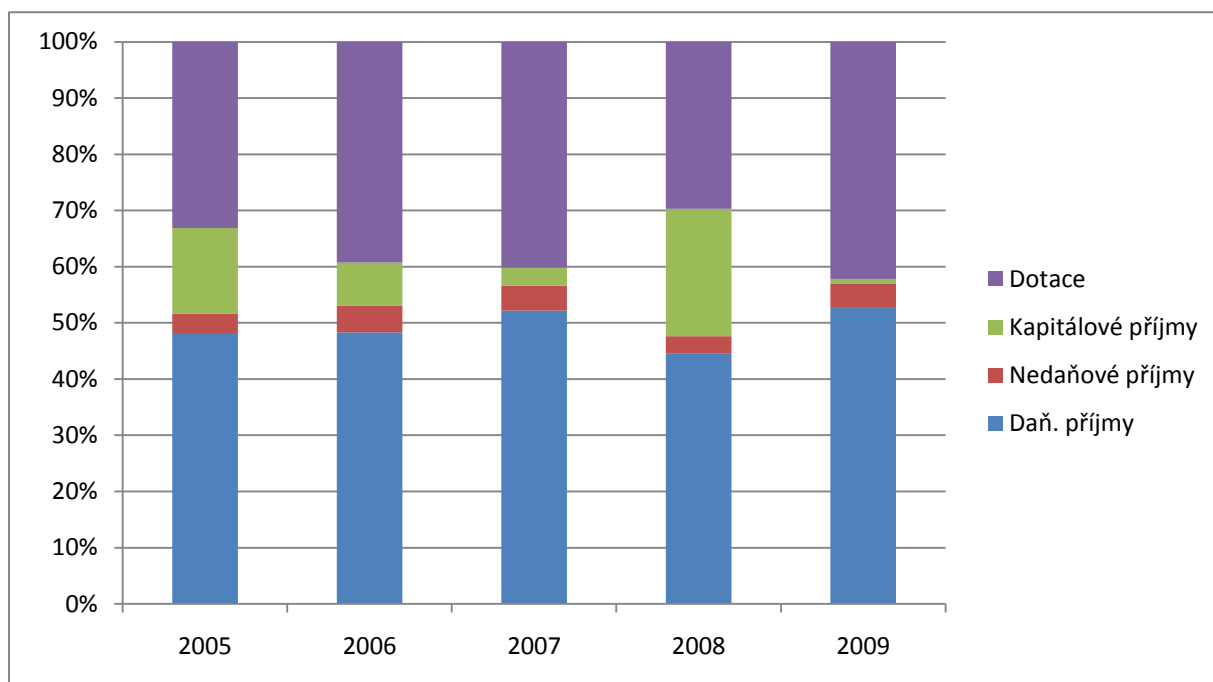
položka/ rok	2005	po díl v %	2006	po díl v %	2007	po díl v %	2008	po díl v %	2009	po díl v %
Příjmy v tis. Kč										
Tř. 1 Daň. příjmy	182 025,8	48,2	180 510,5	48,3	193 870,2	52,2	211 943,1	44,6	185 006,9	52,8
Tř. 2 Nedaň. příjmy	12 903,1	3,4	18 101,6	4,8	16 488,3	4,4	14 214,1	3,0	14 733,4	4,2
Tř. 3 Kap. příjmy	57 936,3	15,3	28 357	7,6	11 607,7	3,2	107 787,7	22,7	2 849,5	0,8
Tř. 4 Dotace	125 164,7	33,1	146 392,5	39,3	149 333,8	40,2	141 021	29,7	147 675,8	42,2
Příjmy celkem	378 029,9	100	373 361,6	100	371 300	100	474 965,9	100	350 265,6	100
Výdaje v tis. Kč										

Tř. 5 Běžné výdaje	299 005,8	83,8	340 048,2	73,6	333 443,7	84,9	342 601,6	83,7	380309,8	82,4
Tř. 6 Kapitálo vé výdaje	57 936,3	16,2	122 261,8	26,4	59 340,7	15,1	66 809,5	16,3	80989,2	17,6
Výdaje celkem	356 942,1	100	462 310	100	392 784,4	100	409 411,1	100	461 299	100
Tř. 8 Financov ání	-21 087,8		88 948,4		21 484,4		-65 554,8		111 033,4	

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů města Kopřivnice

Hodnoty v tabulce 3.2 jsou uvedené za roky 2005 – 2009 a to po konsolidaci. Mezi největší položky těchto rozpočtů patří jednoznačně daňové příjmy s podílem průměrně cca 190,671 mil. Kč ročně, což činí průměrně více jak 49 % ročně z celkových příjmů ve sledovaném období. Další významnou položkou na straně příjmů jsou přijaté dotace. Ty tvoří průměrně necelých 37 % ročně ze struktury celkových příjmů a částka je tak průměrně 141,917 mil. Kč ročně. Dále následují kapitálové příjmy v průměrném podílu necelých 10 % ročně. Zde jsou zřetelné meziroční rozdíly u kapitálových příjmů způsobené množstvím a strukturou prodávaného obecního majetku. Největší porovnatelný rozdíl je mezi rokem 2008, kdy bylo tímto způsobem získáno rekordních cca 108 mil. Kč a rokem 2009, kdy byly získány pouhé necelé 3 mil. Kč. Nedaňové příjmy tvoří zbývající část celkových příjmů. Jedná se o zlomek celkových příjmů, konkrétně jde o necelé 4 % průměru ročně, což je vyčíslená průměrná hodnota 15,288 mil. Kč ročně. Na straně výdajové evidentně převládají běžné výdaje a to v průměrné výši cca 339 mil. Kč ročně, což vytváří cca průměrný 82 % podíl na celkových výdajích města. Zbytek výdajů města tvoří kapitálové výdaje s průměrem necelých 18 % ročně a hodnotou 77,5 mil. Kč ročně. Velikost jednotlivých příjmů lépe zachycuje graf 3.1 a velikost jednotlivých výdajů lépe vyjadřuje následující graf 3.2.

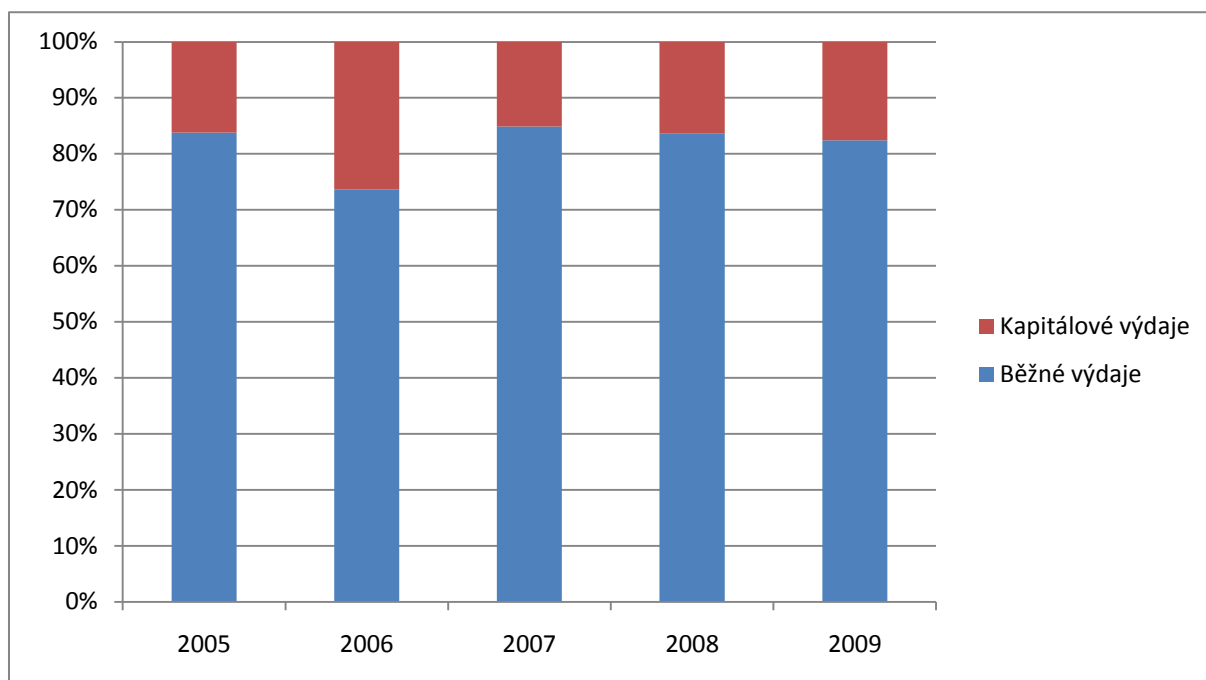
Graf 3.1: Procentuální vyjádření jednotlivých příjmů v letech 2005 – 2009

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

Z grafu 3.1 je evidentní, že se procentuálně nejvíce na celkových příjmech podílí daňové příjmy, dále dotace, poté kapitálové příjmy a nejmenší podíl na příjmech zajišťují nedaňové příjmy. Nedaňové příjmy jsou v meziročním porovnání konzistentní, bez extrémních výkyvů. Výjimkou je pouze rok 2007, kdy nedaňové příjmy převyšují příjmy kapitálové. Z grafu lze také vysledovat to, že až na výjimku (rok 2005) tvoří konzistentní a zhruba stejné příjmy v Kč přijaté dotace. V procentuálním promítnutí nám však ve sledovaných letech tvoří každý rok jiné procentuální zastoupení těchto příjmů. Kapitálové příjmy jsou závislé na množství a struktuře prodávaného obecního majetku v jednotlivých sledovaných letech.

Graf 3.2: Procentuální vyjádření jednotlivých výdajů v letech 2005 – 2009

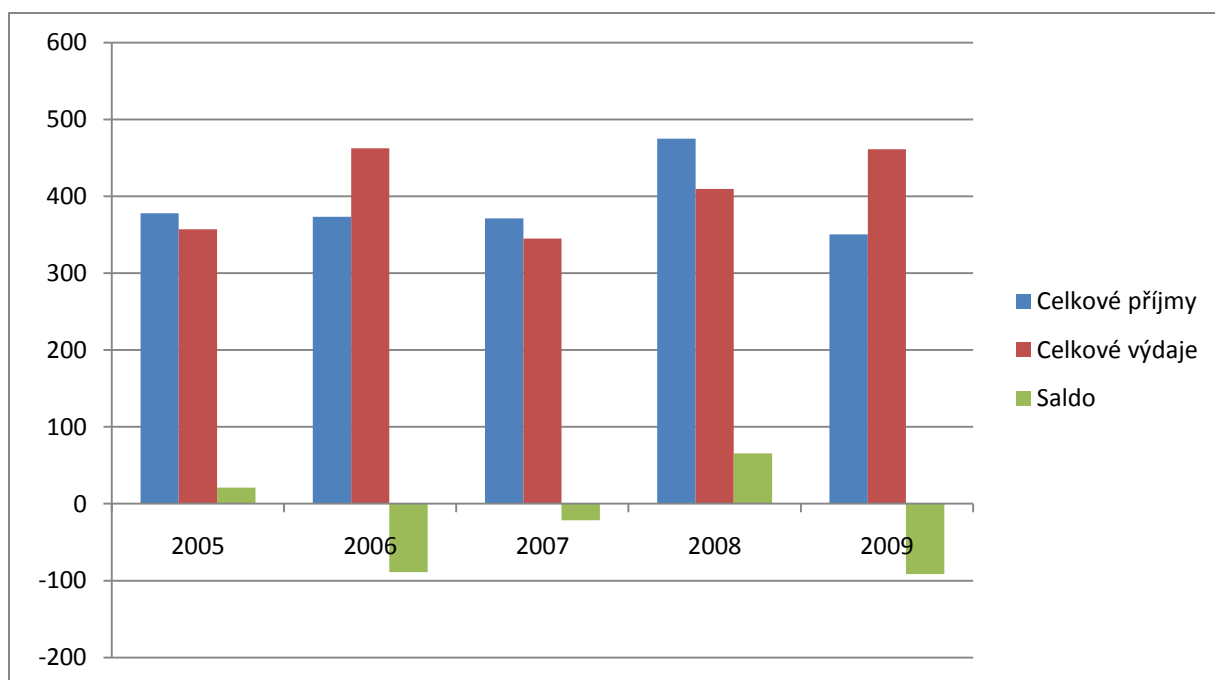

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

Z grafu 3.2 lze vyčíst absolutní převahu běžných výdajů nad výdaji kapitálovými. Kapitálové výdaje však mají poměrně velké procentuální zastoupení, což je pro město dobrou vizitkou – investuje do své budoucnosti. Kapitálové výdaje v jednotlivých letech jsou ovlivněny výší uvolněných prostředků na investiční akce a také schváleným strategickým plánováním. Běžné výdaje jsou ovlivněny strukturou běžných výdajů a výší jednotlivých položek v jednotlivých letech.

Saldo vyjadřuje rozdíl mezi celkovými příjmy a výdaji rozpočtu. Může mít kladnou nebo zápornou hodnotu.

Graf 3.3: Příjmy, výdaje a saldo rozpočtu města Kopřivnice v letech 2005 – 2009 (v mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

Nejvyšší saldo je patrné v roce 2008 a nejnižší v roce 2006 a 2009, jak znázorňuje graf 3.3, ve kterém jsou uvedeny i celkové příjmy a výdaje.

3.7 Dluhová služba

Pokud obec nemá k dispozici finanční zdroje, kterými by své výdaje mohla pokrýt, má několik možností, jak svou situaci vyřešit. Nejvýhodnějším způsobem je použití zůstatku hospodaření z minulých let (zadluženost obce se tím nezvyšuje). V případě, že obec zamýšlí pořídit investici a nemá k dispozici finanční prostředky, musí přijmout úvěr, půjčku, emitovat komunální obligace nebo najít jiný vhodný způsob financování svých výdajů.

Pokud obec získá dotaci, nejprve musí uhradit veškeré finanční náklady ze svých prostředků a pak teprve dostane proplacenou poměrnou část finančních prostředků z dotace. Úvěrové financování je často využívaným způsobem návratné finanční výpomoci. Vždy je nezbytné, aby takový krok ZO pečlivě zvážilo, protože v mnoha případech se jedná o závazek i pro příští generace občanů. Finanční ústav, který úvěr poskytuje, si také nechává provést analýzu finančního hospodaření obce a prověřuje, zda bude obec schopna svůj závazek v budoucnu bez problémů splácet.

Přijetí návratných finančních prostředků zvyšuje zadluženost obce a musí je vždy schválit zastupitelstvo obce.

Ukazatel dluhové služby vychází z principu, kdy se v daném kalendářním období vykazují výdaje na splátky závazků (především splátky jistin úvěrů a půjček) se vyměřují k vybraným příjmům (daňové příjmy podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní a dotace podle zákona o státním rozpočtu na každý kalendářní rok).

Sleduje se tedy, kolik prostředků musí obec vynaložit na splátky svých závazků a kolik prostředků po úhradě zbude na běžný provozní chod. Jako únosná hranice pro posuzování úrovně zadluženosti je po zkušenostech z minulých období stanovená hodnota 30 % standardních příjmů k použití na splátky závazků a 70 % zbývajících na chod obce.

Dluhová služba se poměřuje ke skutečnému objemu dluhové základny za uplynulý kalendářní rok. Výsledkem poměru bude ukazatel dluhové služby. Výpočet dluhové služby znázorňuje tabulka 3.3.

Tab. 3.3 Výpočet ukazatele dluhové služby

Číslo řádku	Název položky	Odkaz na rozpočtovou skladbu
1	Daňové příjmy (po konsolidaci)	třída 1
2	Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	třída 2
3	Přijaté dotace – finanční vztah	položka 4112 - 4212
4	Dluhová základna	ř. 1 + ř. 2 + ř. 3
5	Úroky	položka 5141
6	Splátky jistin a dluhopisů	položky 8xx2 a 8xx4
7	Splátky leasingu	položka 5178
8	Daňová služba	ř. 5 + ř. 6 + ř. 7
9	UKAZATEL DLUHOVÉ SLUŽBY	ř. 8 děleno ř. 4

Zdroj: Převzato od Provazníková, R.: Financování měst, obcí a regionů. GRADA Publishing, a.s., 2009, (str. 200)

Město Kopřivnice každý rok vypočítává ukazatel dluhové služby, který slouží ke sledování zadluženosti. Pokud by zadluženost přesáhla hodnotu 30 %, mohlo by město Kopřivnice přijít o dotace ze státního rozpočtu a podpůrných fondů.

V tabulce č. 3.4 je uveden postup, jak došlo k výpočtu ukazatele dluhové služby města ve sledovaném období 2005 – 2009.

Tab. 3.4 Výpočet ukazatele dluhové služby města Kopřivnice v letech 2005 – 2009 (tis. Kč)

	Název položky	2005	2006	2007	2008	2009
1	Daňové příjmy (po konsolidaci)	182 025,8	180 510,5	193 870,2	211 943,1	185 006,9
2	Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	12 903,1	18 101,6	16 488,3	14 214,1	14 733,4
3	Přijaté dotace – finanční vztah	125 164,7	146 392,5	149 333,8	141 021,0	147 675,8
4	Dluhová základna	320 093,6	345 004,6	359 692,3	367 178,2	347 416,1
5	Úroky	1 726,5	1 764,6	2 145,1	1 544,8	11 062,5
6	Splátky jistin a dluhopisů	16 276,0	17 943,0	30 120,5	28 034,5	10 544,8
7	Splátky leasingu	-	-	-	-	-
8	Daňová služba	18 002,5	19 707,6	32 265,6	29 579,3	11 607,3
9	UKAZATEL DLUHOVÉ SLUŽBY	5,6	5,7	8,97	8,05	3,34

Zdroj: Interní materiály města Kopřivnice (ukazatel dluhové služby), vlastní zpracování

Ukazatel dluhové služby města Kopřivnice je na velmi dobré úrovni. Z tabulky je zřetelné, že maximální zadluženost obce vůči svému rozpočtu byla v roce 2007 a to 8,97 %. Od tohoto roku se opět procentuálně snižuje. Můžeme rovněž konstatovat, že zadluženost města je poměrně nízká, netvoří ani třetinovou maximální hodnotu doporučení Ministerstva financí.

4. ZHODNOCENÍ VÝVOJE HOSPODAŘENÍ MĚSTA

Způsob hospodaření města prošel v posledních letech výraznými proměnami. Tyto změny byly podmíněny mnoha faktory. Nejvýznamnějším faktorem se stal především proces fiskální decentralizace, který se sebou přinesl zásadní změnu legislativy v oblasti kompetencí a finančních možností města. Tato část práce je zaměřena na analýzu finančního hospodaření územně samosprávného celku.

4.1 Vývoj daňových příjmů

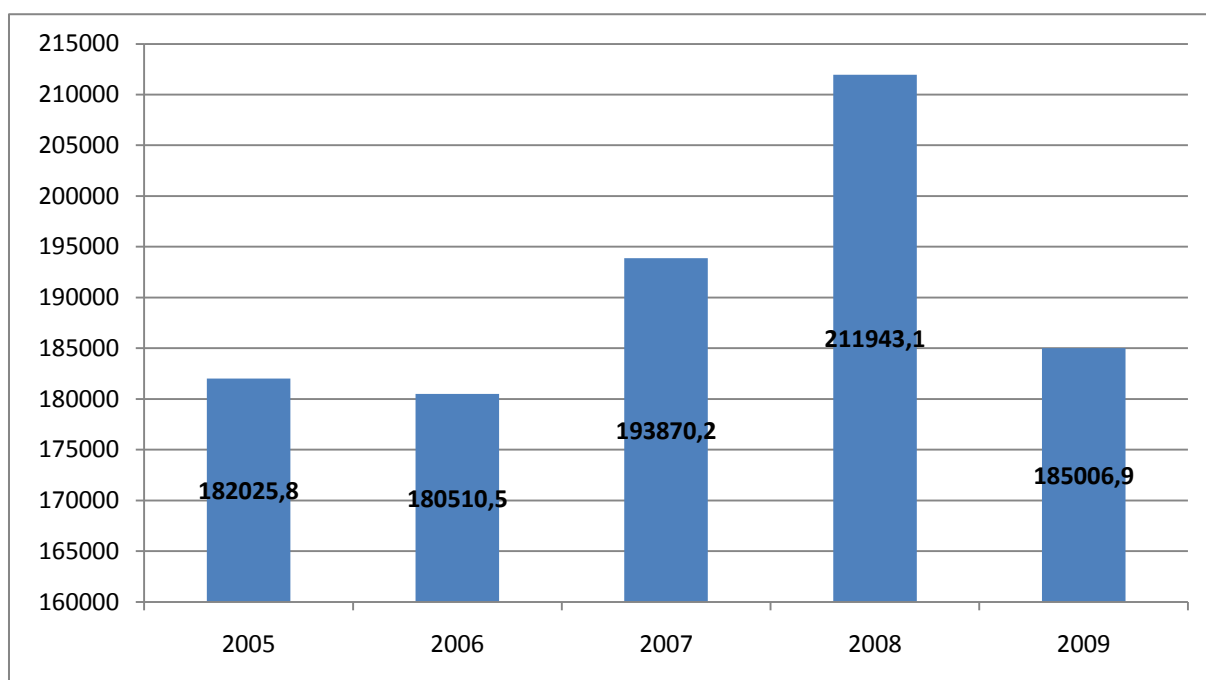
Daňové příjmy jsou nejdůležitějším zdrojem finančních prostředků města, neboť jejich výše se odvíjí od počtu obyvatel žijících na území města a od finanční

politiky státu, respektive samotného města. Městské zastupitelstvo proto může dobře nastavenou politikou přilákat více obyvatel k přesídlení do svého města s cílem zvýšit tímto krokem daňové příjmy do obecního rozpočtu.

Příjmy rozpočtu města se dělí podle druhového třídění rozpočtové skladby. Tyto příjmy se dále dělí na čtyři třídy a to na tř. 1 Daňové příjmy, tř. 2 Nedaňové příjmy, tř. 3 Kapitálové příjmy a tř. 4 Přijaté transfery. Tyto příjmy budou stručně rozepsané, viz níže, jak hospodařilo město Kopřivnice v letech 2005 – 2009.

Mezi daňové příjmy (daně svěřené) patří daň z nemovitostí, kdy celý výnos je svěřen obci, kde se příslušná nemovitost nachází. Je to daň z pozemků a staveb. Daň z příjmů PO, kdy PO je obec (100 % výnos určen do obecního rozpočtu) - daň, kterou platí obec z činností, které jsou zdaňovány. Do rozpočtu obce je určeno 30 % výnosu daně z příjmů FO z podnikání od podnikatelů, kteří mají bydliště na území obce. Další příjmy (sdílených daní), které jsou obci rozdělovány z celostátního výnosu a to ve výši 21,4 % jsou např. Daně z příjmů FO z podnikání, Daně z příjmů FO ZZČ, daně z příjmů PO, DPH apod. Daně svěřené a daně sdílené představují rozhodující a opakující se zdroje financování výdajů rozpočtu města. Součástí daňových příjmů obcí jsou příjmy z poplatků a to: místní poplatky, správní poplatky a poplatky spojené s životním prostředím. Nejvýznamnějšími položkami pro město jsou místní poplatky, např. poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů, dále poplatek z provozu výherních hracích automatů, poplatky z veřejného prostranství a místní poplatek ze psů. Daňové příjmy za jednotlivé roky jsou znázorněné v grafu 4.1.

Graf 4.1: Vývoj daňových příjmů v letech 2005 – 2009 (tis. Kč)

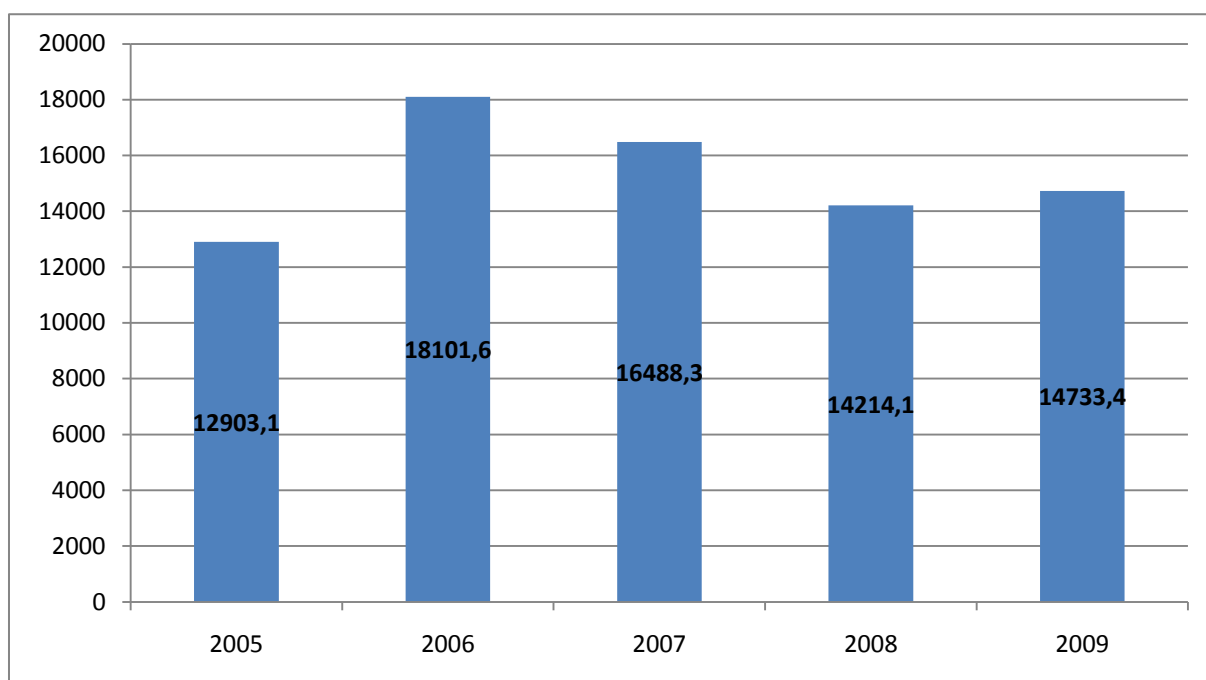
Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

Z grafu 4.1 je zřejmé, že daňové příjmy mají rostoucí charakter. V roce 2005 byly příjmy 182 025,8 tis. Kč. V roce 2006 ve sledovaném období byly daňové příjmy nejnižší a to 180 510,5 tis. Kč. V roce 2007 daňové příjmy byly 193 870,2 tis. Kč. V roce 2008 je nárůst příjmů na 211 943,1 tis. Kč v důsledku hospodářské konjunktury. Rok 2009 zaznamenal propad v daňových příjmech na hodnotu 185 006,9 tis. Kč v důsledku začínající hospodářské krize.

4.2 Vývoj nedaňových příjmů

Mezi nedaňové příjmy rozpočtu města patří především příjmy z uživatelských poplatků, příjmy z pronájmu majetku, příjmy města z doplatků školkovného, příjmy Městské policie, příjmy z běžné činnosti odborů, příjmy z pokut, nadměrný odpočet DPH, převod z depozitního účtu, příspěvky a náhrady a další nedaňové příjmy. Nedaňové příjmy za jednotlivé roky jsou znázorněny v grafu 4.2.

Graf 4.2: Vývoj nedaňových příjmů v letech 2005 – 2009 (tis. Kč)

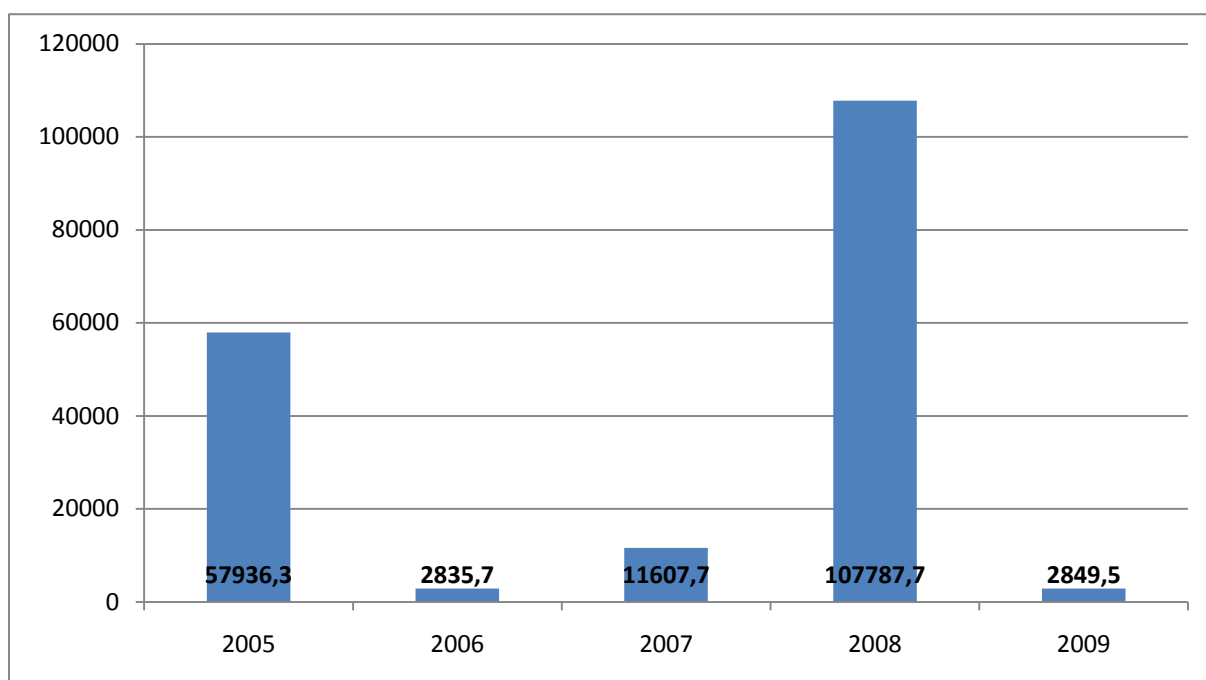
Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

Nedaňové příjmy města Kopřivnice mají od roku 2006 mírně klesající tendenci. Největší nárůst nedaňových příjmů byl zaznamenán v roce 2006 a to 18 101,6 tis. Kč. V roce 2007 bylo vybráno 16 488,3 tis. Kč nedaňových příjmů. V následujících letech 2008 a 2009 je z grafu 4.2 patrné ustálení těchto příjmů. Rekordně nejnižší nedaňový příjem byl vybrán v roce 2005, kdy bylo vybráno pouhých 12 903,1 tis. Kč.

4.3 Vývoj kapitálových příjmů

Kapitálové příjmy jsou příjmy z prodaného kapitálového majetku města Kopřivnice. Tyto příjmy jsou jednorázovým příjmem rozpočtu města. Jde především o příjmy z prodaných obecních bytů, nebytových prostor, pozemků včetně infrastruktury, plynárenského zařízení, dále se jedná o příjmy z majetkových podílů a akcií. Kapitálové příjmy za jednotlivé roky jsou znázorněny v grafu č. 4.3.

Graf č. 4.3: Vývoj kapitálových příjmů v letech 2005 – 2009 (tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

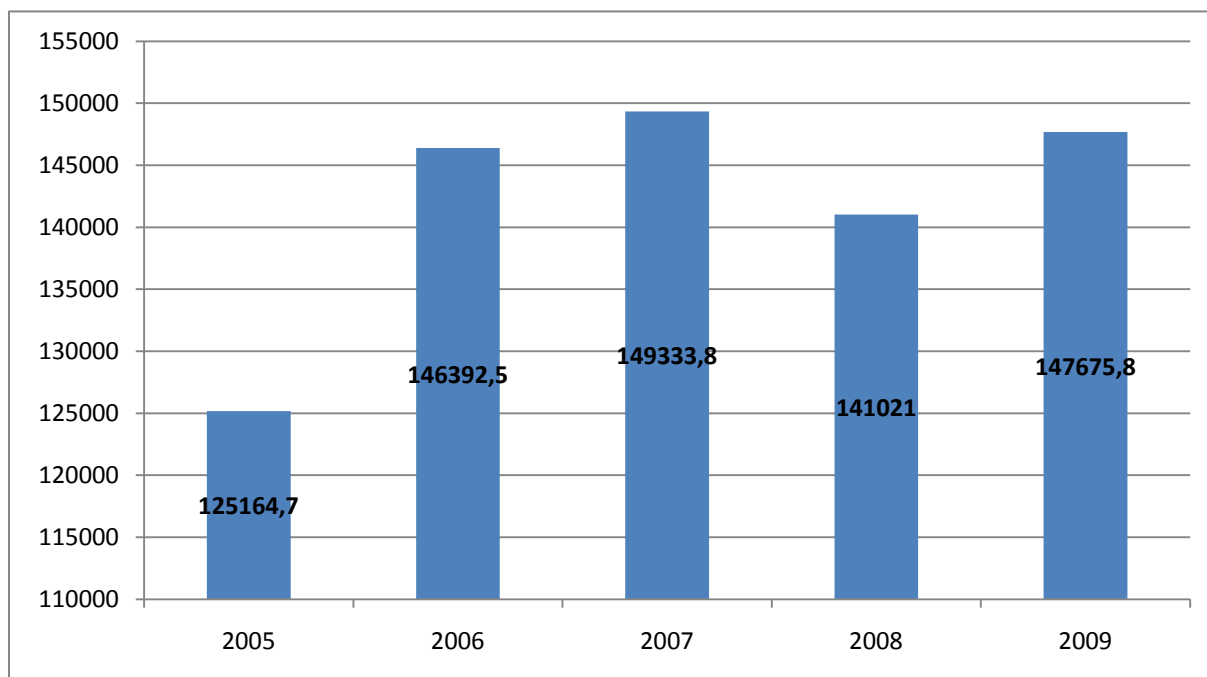
Během sledovaných let je zřejmá kolísavost kapitálových příjmů mezi jednotlivými sledovanými roky. Největší pozornost si zaslouží v grafu 4.3 porovnání rozdílu ve výnosu z kapitálových příjmů mezi roky 2008 a 2009, kde je obrovský rozdíl. Tento výkyv je způsoben zejména prodejem plynárenského zařízení v roce 2008 a schváleným masivním prodejem obecních bytů v témže roce. De facto se v roce 2008 podařilo prodat na úkor roku 2009 velké množství obecního majetku. V roce 2005 byly kapitálové příjmy v celkovém úhrnu 57 936,3 tis. Kč. V roce 2006 příjmy rapidně poklesly a to téměř až na polovinu předešlého roku, kapitálové příjmy byly tedy 28 357 tis. Kč. Rok 2007 s kapitálovým příjmem ve výši 11 607,7 tis. Kč byl druhým nejslabším sledovaným rokem ve výnosu z kapitálových příjmů. Nejvýznamnější nárůst byl zaznamenán v již zmiňovaném roce 2008, kdy se příjmy vyšplhaly až na 107 787,7 tis. Kč.

4.4 Vývoj přijatých transferů

Dalším zdrojem financování výdajů rozpočtu města jsou dotace, jak nárokové (ze zákona), tak i nenárokové. Mohou být poskytovány ze státního rozpočtu, rozpočtu kraje, Národního fondu – Phare, strukturálních fondů Evropské unie apod.

Přijaté dotace mají účelový charakter. Dělí se na investiční a neinvestiční. Neinvestiční dotace jsou poskytovány především na výkon státní správy a sociální dávky. Investiční dotace jsou poskytovány na věcné investiční výdaje. Vývoj dotací rozpočtu města Kopřivnice za sledované období je znázorněn v grafu 4.4.

Graf 4.4: Vývoj přijatých dotací v letech 2005 – 2009 (tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

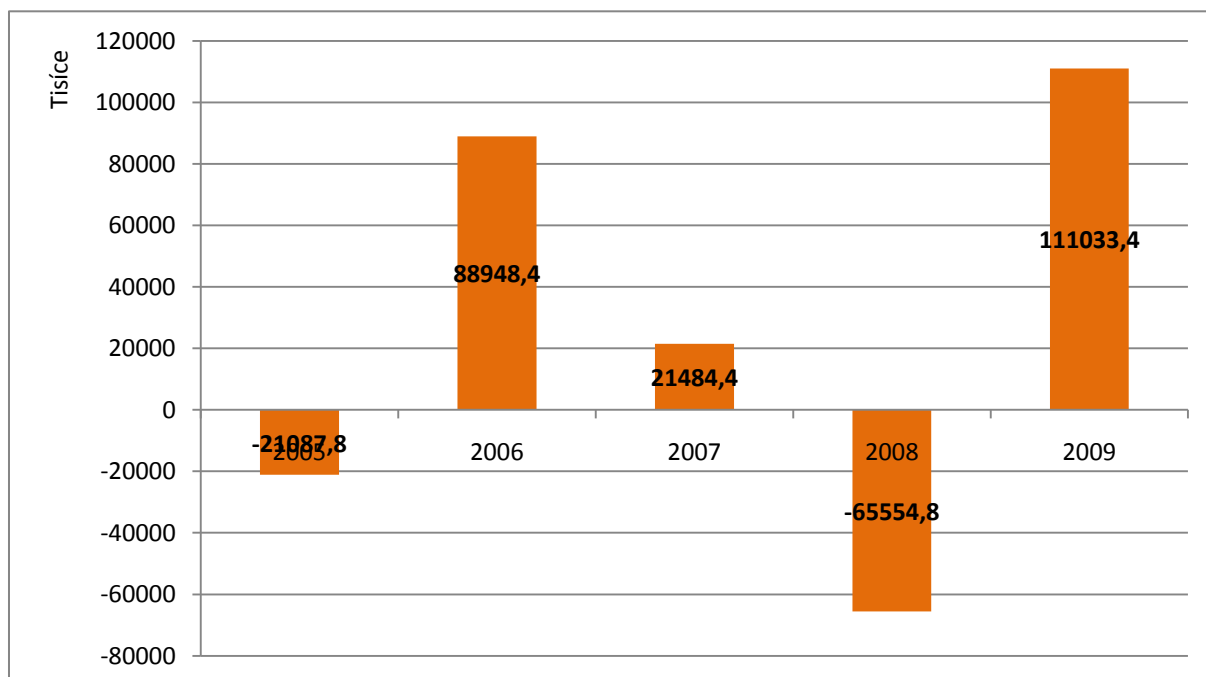
Přijaté dotace se v jednotlivých letech měnily. V roce 2005 došlo k poklesu dotací a to především z důvodu, že dotace na školství nešly přes rozpočet města Kopřivnice, ale přímo putovaly školám z rozpočtu kraje. V dalších letech je u dotací zaznamenán nárůst. V roce 2006 dotace dosáhly 146 392,5 tis. Kč a v roce 2007 činily dotace 149 333,8 tis. Kč. V roce 2008 došlo k mírnému poklesu dotací na 141 021 tis. Kč. Z podílu získaných dotací v jednotlivých letech lze usuzovat to, že město, respektive určené odbory města dovedou vytvářet kvalitní programy a projekty, na které pak získávají nenárokové dotace z lokálních zdrojů a také ze strukturálních fondů Evropské unie.

4.5 Financování

Financování podle rozpočtové skladby je zařazeno do třídy 8. Financování je protihodnota salda (příjmy - výdaje), čímž matematicky dojde k vyrovnaní rozpočtu.

Financování (finanční operace) vytváří v každém čase zrcadlovou hodnotu salda. U přebytkového rozpočtu (příjmy > výdaje) je hodnota Financování se znaménkem mínus (-), deficitní rozpočet (příjmy < výdaje) je Financování se znaménkem plus (+). Celkové financování za sledované období je uvedeno v grafu 4.5.

Graf 4.5: Vývoj financování v letech 2005 – 2009 (tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

Financování se dělí na dvě části a to na vlastní zdroje a cizí zdroje. Cizími zdroji se rozumí půjčky, emitované dluhopisy, přijaté úvěry, které mají vždy hodnotu plus (+). Vlastní zdroje vyjadřují pohyb finančních prostředků na účtech rozpočtu. Když se zvětší konečný stav oproti počátečnímu stavu, tak má zůstatková hodnota záporné znaménko (-). Pokud však dojde k poklesu konečného stavu oproti počátečnímu, pak má hodnota kladné znaménko (+).

4.6 Vývoj běžných výdajů

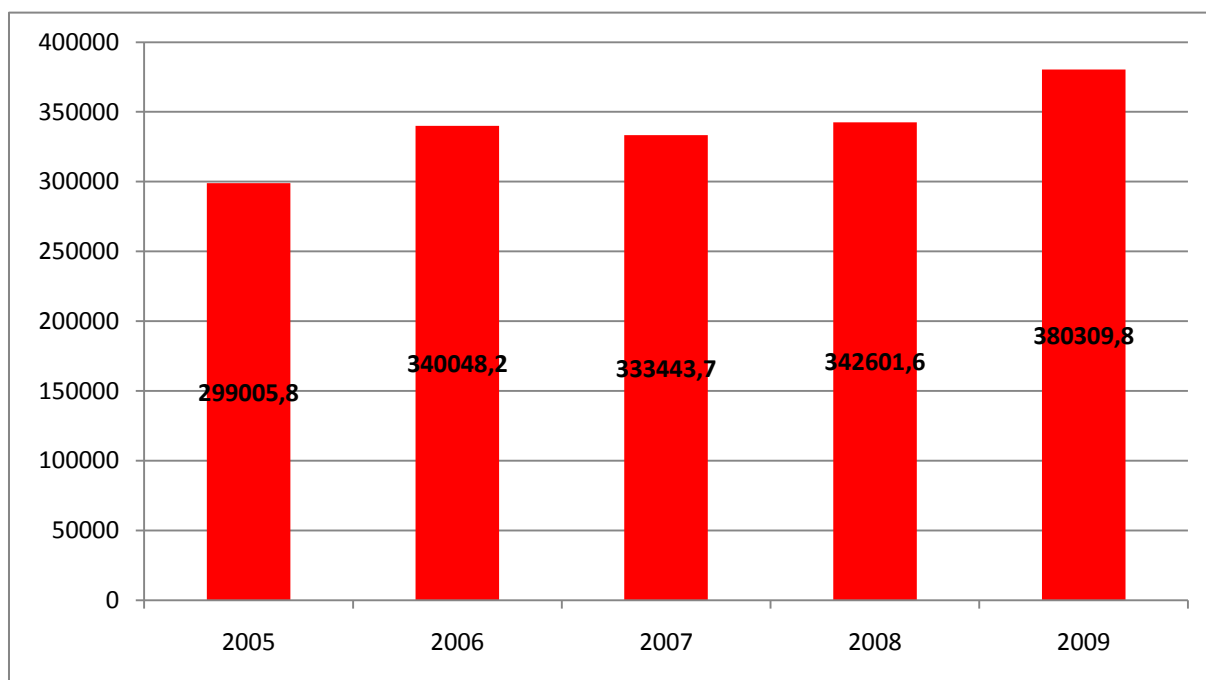
Výdaje se dělí podle druhového třídění rozpočtové skladby na třídu 5, což jsou Běžné výdaje a třídu 6 Kapitálové výdaje.

Výdaje v rozpočtu jsou děleny podle oborů a jsou rozepsané na jednotlivé položky. Provozní výdaje jsou rozpočtu pravidelně se opakující výdaje v oblastech

zajišťovaných městem např. školství, kultura, sport, životní prostředí, správa majetku města, charakteru oprav, udržování, služeb, energií, nákupu materiálu, platů, příspěvků příspěvkovým organizacím, sociálních dávek atd. Výše výdajů je dána příjmy, na které je město schopno dosáhnout prostřednictvím své činnosti a státního rozpočtu.

Provozní výdaje (běžné) v daném roce pokrývají potřeby města Kopřivnice. Jedná se především o náklady na údržbu a opravy majetku, mzdové náklady, nákupy energií a služeb, transfery obyvatelstvu, dotace neziskovým organizacím, příspěvky příspěvkovým organizacím apod. viz graf 4.6.

Graf 4.6: Vývoj běžných výdajů v letech 2005 – 2009 (tis. Kč)

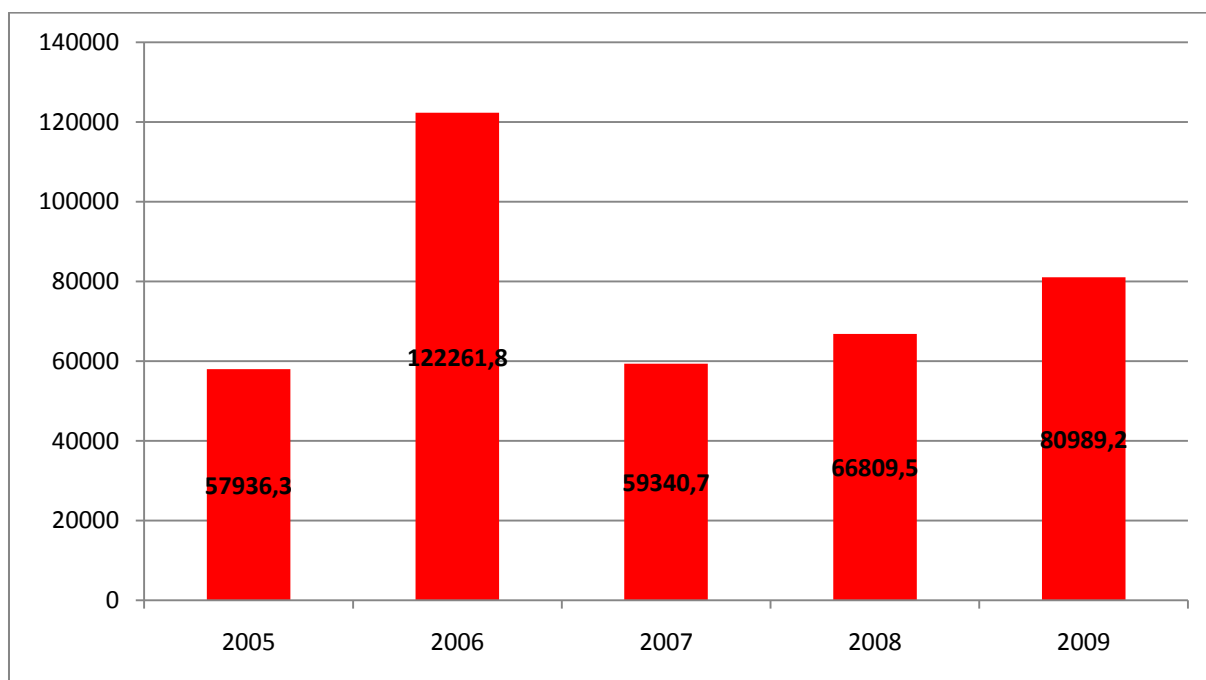
Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

Nejvyšší částka Kč u běžných výdajů byla zaznamenána v roce 2006, 2008 a 2009. Jednalo se o částky převyšující 340 tis. Rekordní bilanci běžných výdajů zaznamenal rok 2009 a to ve výši více jak 380 mil. Kč. Průběžný nárůst běžných výdajů lze připočíst zejména reorganizacím na radnici v letech 2006 – 2008, dále se zde projevuje např. průběžný nárůst cen energií a režijních položek. Došlo k navýšení oddělení na MÚ, ke zvýšeným nákupům kancelářské techniky apod.

4.7 Vývoj kapitálových výdajů

Kapitálové výdaje slouží k financování investičních či dlouhodobých potřeb města. Vynaložené prostředky jsou na financování svých investic nebo na splátky úvěrů souvisejících s danou investicí. Mezi kapitálové výdaje patří investice do hmotného a nehmotného majetku ve vlastnictví města a nákup majetkových podílů, akcií, obligací. Hlavním zdrojem krytí těchto výdajů je přebytek běžných příjmů rozpočtů města. Vývoj běžných a kapitálových výdajů znázorňuje následující graf 4.7.

Graf č. 4.7: Vývoj kapitálových výdajů v letech 2005 – 2009 (tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

Pro kapitálové výdaje je charakteristický kolísavý charakter. Nejnižší růst kapitálových výdajů byl zaznamenán v roce 2007 a to pouze 3,4 % z celkových výdajů. Rok 2006 je rokem s největším kapitálovým výdajem ve výši cca 122 mil. Kč – velká část financí byla investována do vybudování infrastruktury v podnikatelské zóně. Nemalou, ale nižší částku zaznamenal i přes probíhající hospodářskou krizi rok 2009 s kapitálovými výdaji cca 81 mil. Kč. Město Kopřivnice provedlo během

sledovaného období řadu finančně náročných investičních akcí, jako např.: rekonstrukci ZŠ – školních jídelen, rekonstrukci Šustalovy vily (muzeum), rekonstrukci krytého bazénu, rekonstrukci zimního stadionu, zakoupení správní budovy od firmy TATRA a. s., výstavbu haly v průmyslovém parku a vybudování komunikace, rekonstrukci mostu M3 Lubina, stavbu chodníků ve Vlčovicích, výstavbu multifunkčního dětského hřiště, obnovu veřejného osvětlení, regeneraci sídliště SEVER apod. Všechny tyto investiční akce byly finančně náročné, nepřipomínáme zde mnoho dalších drobných rekonstrukcí obecního majetku.

4.8 Rozpočet města Kopřivnice na rok 2010

Rozpočet je jeden ze základních a strategických dokumentů města. Tento rozpočet byl schválen zastupitelstvem města po doporučení finančním výborem konaným dne 18. 12. 2009. V rozpočtu bylo počítáno s velkými výdaji v rámci uskutečnění velkého množství investic, které byly v roce 2009 realizovány, případně zahájeny např.: (výměna oken bytových domů, dveří a rekonstrukce výtahů, která činila cca 13 mil. Kč).

Zastupitelstvo města se velmi důkladně zabývá hlavně vlastními příjmy města tak, aby bylo možné vytvořit objem vlastních finančních prostředků ke schváleným dotacím.

Tab. 4.1 Rekapitulace schváleného rozpočtu města Kopřivnice na rok 2010 (tis. Kč)

Příjmy (zdroje)		Výdaje (platby, rezervy)	
Příjmy dle rozpočtové skladby	rozpočet	Výdaje dle rozpočtové skladby	rozpočet
Třída 1 - daňové příjmy	218 725,0	Třída 5 - provozní výdaje	315 558,2
Třída 2 - běžné příjmy	29 897,2	Třída 6 - kapitálové výdaje	104 386,0
Třída 3 - kapitálové příjmy	36 000,0	rezerva pro rozpočet (rozpočtové opatření - únor 2009)	
Třída 4 - dotace	64 114,2	rezerva - (spoluúčasti dotovaných programů - čerpání 2009)	11 998,4
		rezerva odboru majetku města	3 600,0
Třída 8 - financování (+) celkem	94 659,2	Třída 8 – financování (-) celkem	7 853,0
Celkem zdroje (příjmy) rozpočtu	443 395,6	Celkem výdaje (platby) rozpočtu	443 395,6
(příjmy běžného roku+financování po konsolidaci)		(výdaje běžného roku+financování po konsolidaci)	
saldo příjmů a výdajů běžného roku	-86 806,2		
saldo financování (třída 8)	86 806,2		
konsolidace (v příjmech - třída 4)	7850,0	konsolidace (ve výdajích – třída 5)	7850,0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

Jak je z tabulky 4.1 patrné, hlavními příjmy města jsou standardně příjmy daňové, které se na celkových příjmech podílí 62,7 %. Další nezanedbatelnou položkou jsou přijaté dotace ve výši 64 114,2 tis. Kč, což je v procentuálním vyjádření 18,4 %. Nezanedbatelnou část tvoří příjmy kapitálové, které dosahují výše 36 000,0 tis. Kč, což činí 10,3 % z celkově schváleného rozpočtu. Nedaňové příjmy jsou tvořeny 8,6 % z celkových příjmů města.

Je zřejmé, že město v roce 2010 vkládá velkou část svých zdrojů do investic a rekonstrukcí - kapitálové výdaje budou celkem činit 104, 386 mil. Kč, což je podíl 24 % z celkových plánovaných výdajů města. Město si své příjmy a výdaje interně rozděluje mezi své vytvořené odbory, které tyto svěřené finanční prostředky mají ve své správě a zároveň dohlíží na jejich přerozdělování na různé účely. Tyto odbory zároveň vykonávají kontrolní činnost, jak se účelně s těmito prostředky nakládá. Níže je uvedeno několik odborů, které spravují největší část schváleného rozpočtu.

Největším příjemcem za odbory je Odbor financování, který má 364,1 mil. Kč. Největší příjem tvoří DPH a to 86 mil. Kč, dále daň z příjmů PO 45 mil. Kč, daň z příjmů FO ze ZČ 39 mil. Kč, příspěvek na výkon státní správy 29, 826 mil. Kč, daň z nemovitosti 17, 7 mil. Kč. Druhým odborem, který nejvíce načerpá příjmů je Odbor majetku města, celkem bude hospodařit s částkou 58, 023 mil. Kč. Největším příjmem tohoto odboru jsou příjmy například: z prodeje bytů a to 35 mil. Kč, odpisy majetku 5, 4 mil. Kč, příjmy z převodu z fondu hospodářské činnosti 7, 4 mil. Kč, převod z rozpočtu města 5, 4 mil. Kč atd. Třetím nejvýznamnějším odborem dle příjmů je Odbor rozvoje města, který má 10, 45 mil. Kč (zde jednoznačně příjmy tvoří dotace). Téměř veškeré příjmy jsou vytvořeny pro nové dětské dopravní hřiště a to ve výši 9, 048 mil. Kč. Nepatrnou část příjmů má ve správě Odbor správních činností, Odbor školství, kultury a cestovního ruchu a podobně.

Největší výdaje dle schváleného rozpočtu pro rok 2010 budou mít např. významné odbory jako Odbor majetku města a to ve výši 129, 011 mil. Kč. Jsou to např. výdaje na výměnu oken a dveří, rekonstrukce výtahů u městských bytových domů ve výši 31 mil. Kč. Dále můžeme uvést oblast veřejného osvětlení a komunikací v celkové výši 19, 180 mil. Kč. Rekonstrukce výtahů na radnici bude

tvořit 5, 8 mil. Kč. Dále modernizace základních škol a mateřských škol spotřebuje 11, 78 mil. Kč. Jako druhý v pořadí dle výdajů je Odbor personální oddělení, kde výdaj činí 84, 476 mil. Kč. Jde zejména o výdaje na platy zaměstnancům, zdravotní a sociální pojištění. Další výdajová částka půjde Odboru rozvoje města, ta bude celkem činit 71, 143 mil. Kč. Tady jsou zahrnuty např. výkupy pozemků v celkové hodnotě 6, 736 mil. Kč, nové chodníky a veřejné prostranství a parkoviště ve výši 10, 7 mil. Kč. Mezi další výdaje lze zařadit dostavbu objektu domova pro seniory ve výši 40 mil. Kč atd. Čtvrtým výdajově významným odborem je Odbor školství, kultury a cestovního ruchu, částka bude činit 63, 759 mil. Kč. Jde o příspěvky na provoz a odpisy MŠ a ZŠ ve výši 23, 928 mil. Kč. Sportovní dění a akce přijdou na cca 18, 56 mil. Kč např. příspěvky na provoz, reprezentace atd. Kultura bude stát v tomto roce 13, 949 mil. Kč. Jde např. o výdaje na dotační programy, dotace na provoz regionálního muzea Kopřivnice, Osvětovou besedu Mniší, platbu za poskytnutí licence k dílům malíře Zdeňka Buriana atd.

4.9 Rozpočtový výhled na roky 2011 – 2012

Rozpočtový výhled města Kopřivnice je pomocným nástrojem, který slouží pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství. Sestavuje se zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Neustále tak reaguje na aktuální makroekonomické prostředí a případné legislativní změny.

Rozpočtový výhled projednalo a schválilo zastupitelstvo města Kopřivnice dne 16. 5. 2009 na svém 11. zasedání. Rozpočtový výhled příjmů a výdajů na roky 2011 - 2012 znázorňuje následující tabulka 4.2.

Tab. 4.2 Příjmy a výdaje výhledu města Kopřivnice na rok 2011 – 2012 (tis. Kč)

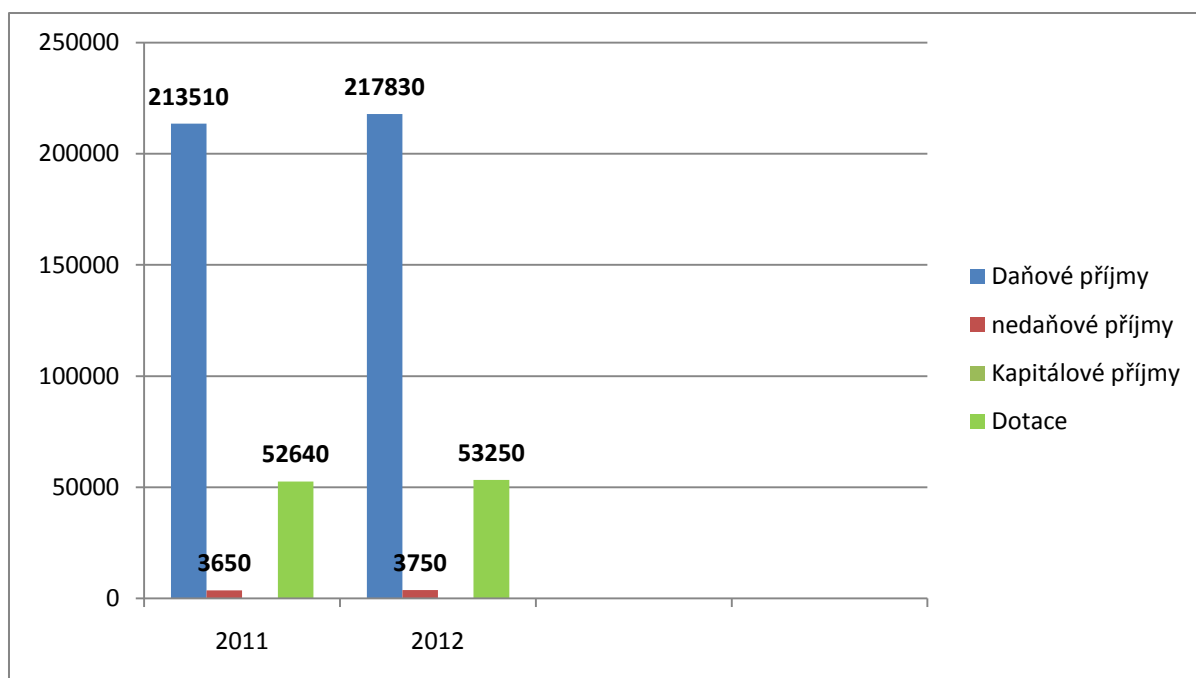
	Výhled 2011	Výhled 2012
Počáteční stav peněžních prostředků k 1.1.	43 604,6	18 110,6
Příjmy (zdroje) celkem (třída)	327 100,0	317 430,0
DAŇOVÉ PŘÍJMY (1)	213 510,0	217 830,0
daň z přidané hodnoty	85 000,0	87 000,0
daň FO ze závislé činnosti	41 000,0	42 000,0
daň FO z příznání	5 000,0	5 500,0
daň FO srážková	3 500,0	3 800,0
daň z příjmů PO	46 000,0	46 500,0

daň z nemovitostí	12 000,0	12 000,0
správní poplatky	7 310,0	7 330,0
místní a ostatní poplatky	13 700,0	13 700,0
NEDANOVÉ PŘÍJMY (2)	3 650,0	3 750,0
KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY (3)	0,0	0,0
DOTACE (4)	52 640,0	53 250,0
příspěvek na st. správu	32 000,0	33 000,0
dotace na školství	3 500,0	3 400,0
ostatní dotace neinvestiční	17 140,0	16 850,0
ostatní dotace investiční	Budou zapracovány až do rozpočtu po jejich přiznání	
zůstatek z min. období (tř. 8+)	57 300,0	42 600,0
rezerva spoluúčasti EU apod.		
rezerva domov důchodců		
rezerva pro převod FOMBF + IPRM	47 000,0	32 300,0
zůstatky na účtech fondů (SF, FRR, FOMBF)	300,0	300,0
obecná rezerva odb. financí	10 000,0	10 000,0
ÚVĚR (financování tř. 8+)		
Výdaje (potřeby) celkem (třída)	333 394,0	321 278,0
BĚŽNÉ VÝDAJE (5)	286 551,0	280 789,0
osobní výdaje	92 277,0	94 455,0
opravy a udržování	32 234,0	27 608,0
dotace (transfery)	85 120,0	78 900,0
sociální dávky	Závisí na soc. situaci, plně kompenzováno dotací ze stát. rozpočtu	
ostatní běžné výdaje	76 920,0	79 826,0
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE (6)	1 211,0	1 481,0
SPLÁTKY ÚVĚRU (tř. 8-)	7 532,0	908,0
REZERVA (tř. 8-)	38 100,0	38 100,0
rezerva v rámci FRR, SF	200,0	200,0
rezerva pro převod FOMBF + IPRM	32 900,0	32 900,0
obecná rezerva odb. financí	5 000,0	5 000,0
bilance výhledu jako peněžního fondu	-6 294,00	-3 848,00
provozní přebytek	-2 051,0	-5 959,0
rozpočtové saldo	-17 962,0	-7 440,0
saldo financování	17 962,0	7 440,0
rozpočt. Zůstatek účtu k 31.12.	18 110,6	9 762,6

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

K přehlednějšímu znázornění příjmů v rozpočtovém výhledu na roky 2011 – 2012 nám může posloužit graf 4.8.

Graf 4.8: Příjmy výhledu města Kopřivnice na rok 2011 – 2012 (tis. Kč)

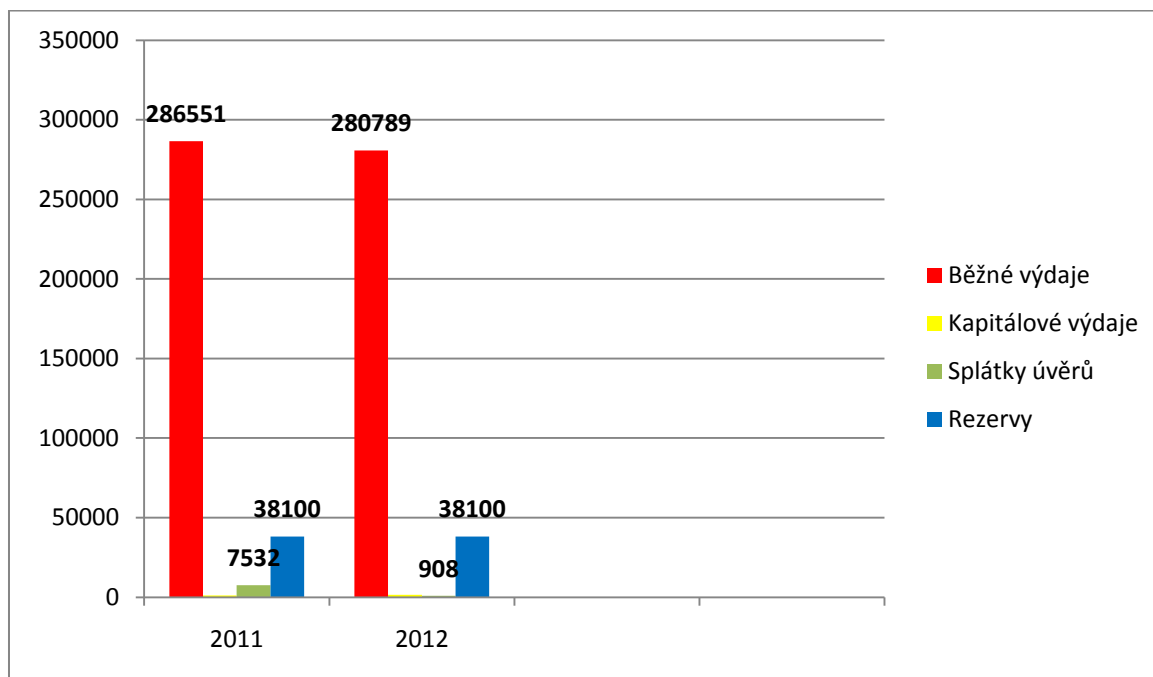
Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

Daňové příjmy tvoří 213,15 mil. Kč, což je více než 79,1 % celkových příjmů v roce 2011 a 217,83 mil. Kč v roce 2012, což je 79,2 % z celkových příjmů v daném roce. Daňové příjmy tedy tvoří podstatnou část příjmů ve výhledu města Kopřivnice. Znamená to jasnou závislost na úspěšnosti výběru daní v daných letech a rovněž na budoucím vývoji hospodářství v ČR. Výše nedaňových příjmů korespondují s těmito příjmy v minulých letech. Je předpoklad výběru 3,65 mil. Kč v roce 2011 (1,35 % z celkových plánovaných příjmů) a 3,75 mil. Kč v roce následujícím (1,36 % z celkových plánovaných příjmů). Kapitálové příjmy se ve výhledu města na rok 2011 – 2012 nezohledňují, respektive s nimi město nekalkuluje. Je to z důvodu, že kapitálové příjmy nejsou stabilní a opakující se zdroje příjmů. Navíc záleží také na rozhodnutích budoucího zastupitelstva města, které vznikne z výsledků komunálních voleb v říjnu 2010. Pokud bude chtít město realizovat finančně náročnější investiční akci, neobejde se bez dotací. Dotace tvoří po daňových příjmech druhou největší skupinu příjmů. V roce 2011 je předpoklad výběru dotací ve výši 52,64 mil. Kč, což je procentuálně 19,5 % z celkově předpokládaných příjmů města a v roce 2012 je předpokládán výběr 53,25 mil. Kč (19,37 % z celkově plánovaných příjmů). Výběr dotací bude záviset na snaze vedení města a úspěšnosti projektů podávaných městem (u nenárokových dotací). Je zde předpoklad, že město

bude nadále navazovat na úspěchy při získávání nenárokových dotací, má zkušené a kvalifikované týmy pracovníků zabývající se touto tematikou již řadu let.

K přehlednějšímu znázornění výdajů v rozpočtovém výhledu na roky 2011 – 2012 nám může posloužit graf 4.9.

Graf 4.9: Výdaje výhledu města Kopřivnice na rok 2011 – 2012 (tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů MÚ města Kopřivnice

Z grafu 4.9 je patrné, že hlavní podíl na výdajích města budou mít běžné výdaje, které mají mít v roce 2011 hodnotu 286,551 mil. Kč (podíl 99,5% z celkové předpokládané výše výdajů) a v roce 2012 mají být ve výši 280,789 mil. Kč (99,47% z celkové hodnoty výdajů). Kapitálové výdaje mají ve výhledových letech pouze udržující charakter (nutné opravy, rekonstrukce) – v roce 2011 to má být částka 1,211 mil. Kč a v roce 2012 1,481 mil. Kč. Tyto částky však mohou neplánovaně narůstat ve chvílích, pokud by se vyskytly nečekané havarijní opravy městského majetku. Proto také město počítá s rezervami, které by posloužily k financování takovýchto neplánovaných akcí. Tato rezerva je naplánována ve stejné výši jak pro rok 2011, tak i pro rok 2012 a činí částku 38,1 mil. Kč. Samostatnou kapitolu tvoří výdaje na splátky úvěrů. Pro rok 2011 je to 7,532 mil. Kč a pro rok 2012 0,908 mil. Kč. Splátkový kalendář má pro město pozitivní vývojový trend daný z dalšího

nezasluhování se, tzn., že dochází pouze k doplácení starších úvěrů. Propad daňových příjmů způsobený hospodářskou krizí způsobil to, že město Kopřivnice se bude snažit snižovat své režijní a mandatorní výdaje v nejbližších letech a to proto, aby si udrželo vyrovnanou bilanci. Již například v roce 2010 radnice snížila normativy na žáky v místních školách o 5 %.

5. ZÁVĚR

Tato bakalářská práce pojednává o hospodaření obce, konkrétně je zaměřena na hospodaření města Kopřivnice.

Bakalářská práce se člení na tři celky nepočítaje úvod a závěr. První se zabývá charakteristikou územně samosprávných celků. V druhé kapitole je charakterizováno město Kopřivnice a seznamujeme se s hospodařením města v letech 2005 – 2009. Třetí, praktická část zhodnotila jednotlivé etapy hospodaření města.

Cílem práce bylo zjistit, porovnat a zhodnotit hospodaření města Kopřivnice v letech 2005 – 2009 a určit okolnosti, které zásadním způsobem ovlivňují příjmovou a výdajovou část rozpočtu města.

Cíl bakalářské práce byl metodou komparace rozpočtu, metodou analýzy a syntézy podkladů splněn. Práce směřovala k porovnání hospodaření města v období let 2005 – 2009. Lze konstatovat, že rozpočty města Kopřivnice ve sledovaném období byly přebytkové kromě roků 2006, 2007 a 2009, kdy hospodařilo město s deficitem. Nejvyšší přebytek rozpočtu vznikl v roce 2008 a to ve výši více jak 65,5 mil. Tento přebytek byl výsledkem kombinací nejvyššího získání daňových příjmů ve sledovaném období, kdy hospodářství a ekonomika ČR byla na vrcholu konjunktury a dále zřetelného ovlivnění příjmové stránky nejvyššími kapitálovými příjmy ve sledovaném období (necelých 108 mil. Kč) za prodeje plynárenského zařízení a prodeje obecních bytů. O rok později v roce 2009 naopak vznikl nejvyšší schodek rozpočtu ve výši cca 116,4 mil. Kč. Tento výsledek byl silně poznamenán nižším výběrem daňových příjmů, výsledek byl nižší, jak předpoklad. Stalo se tak v důsledku ekonomické recese a stagnace hospodářství ČR. Této bilanci rovněž napomohl rekordně nejnižší výnos z kapitálových příjmů ve výši pouhých 2,8 mil. Kč.

Nejvyšší celkový příjem byl zjištěn v roce 2008. Jeho výše byla 474 965,9 tis. Kč. Vývoj dalších příjmů byl v porovnávaném období následující. Nedaňové příjmy v rámci celkových příjmů vykazují malé, za to však stabilní příjmy. Mají konzistentní

strukturu a podobnou výši. Kapitálové příjmy mají kolísavou tendenci a jsou závislé na strategických rozhodnutích vedení města. Samostatnou kapitolu tvoří dotace. Lze říci, že město jako takové je úspěšné v získávání dotací pro svou činnost a rozvoj. Dokazují to čísla. Město celkem ve čtyřech sledovaných obdobích (roky 2006, 2007, 2008 a 2009) získalo více jak 141 mil. Kč ročně. Rekordní výše získaných dotací je zaznamenána v roce 2007 a to ve výši 149,3 mil. Kč. Dlouhodobým trendem je získávání nenárokových dotací na různé projekty, jak sociální, kulturní, sportovní nebo investiční.

Nejvyšší celkové výdaje byly v roce 2009 ve výši 461,299 mil. Kč. Výdaje města jsou v souladu s jejich příjmy. Běžné výdaje tvoří podstatnou část celkových výdajů. Tyto výdaje zajišťují chod MÚ a obce, mají ve sledovaném období mírně vzestupnou tendenci v důsledku zvyšujících se potřeb města a také cen (režijní výdaje, mandatorní výdaje, služby, energie apod.). Nejvyšší běžné výdaje byly zaznamenány v roce 2009 ve výši 380,3 mil. Kč. Druhou skupinou jsou kapitálové výdaje. O nich lze říci, že mají svůj velký význam pro budoucnost města. Jde o nové budování městského majetku (infrastruktura, silnice, chodníky), rekonstrukce (základní a mateřské školy, obecní byty apod.) a havarijní opravy a správy. Kapitálové výdaje se pohybovaly ve sledovaném období v rozmezí od 57, 9 mil. Kč (2005) až do výše necelých 81 mil. Kč (2009).

Dluhová služba města je na velmi dobré úrovni. Nejvyšší ukazatel dluhové služby byl ve sledovaném období v roce 2007 a to 8,97 %. Od této doby se stále snižuje a má aktuální hodnotu za rok 2009 3,34 %. Město je díky této nízké úrovni zadlužení důvěryhodným partnerem pro spolupráci s bankovním sektorem.

Z analýzy hospodaření Kopřivnice je možné konstatovat, že město hospodařilo se svými prostředky uváženě a hospodárně, dle své nejlepší úvahy, v souladu se zákonem a je schopno dostát svým závazkům. Hypotéza bakalářské práce se potvrdila. Výsledky hospodaření města Kopřivnice v letech 2005 – 2009 znázorňují, že město rozumně zvažuje své kroky učiněné v oblasti financí. Významné investice průběžně rozkládá do etap jednotlivých let, aby nedocházelo k vysokým výdajům, které by případně mohly dlouhodobě převyšovat příjmy a tím neohrožuje své budoucí rozpočty a nezadlužuje obec do budoucích let.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

a) Publikace:

1. Koudelka, Z., *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5
2. Peková, J., Pilný, J., Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vydání Praha: ASPI a. s., 2008. ISBN 978-80-7357-351-5
3. Peková, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4
4. Peková, J., *Veřejné finance, úvod do problematiky*. Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-049-1
5. Provazníková R., *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. ISBN 978-80-247-2789-9
6. Rektořík, J., Šelešovský, J., a kolektiv. *Jak řídit kraj, město, obec*. Rukověť územní samosprávy. *Díl II. Finance, rozpočty, účetnictví, veřejná kontrola*. 1. vydání Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-2955-5

b) Legislativa:

7. Zákon č. 128/2000 Sb. (o obcích, ve znění pozdějších předpisů)
8. Zákon č. 131/2000 Sb. (o hlavním městě Praze)
9. Zákon č. 222/1999 Sb. (o zajišťování obrany České republiky)
10. Zákon č. 250/2000 Sb. (o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů)
11. Zákon 320/2001 Sb. (o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)
12. Zákon 420/2004 Sb. (o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí)
13. Zákon č. 565/1990 Sb. (o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů)

c) Elektronické zdroje:

14. Ministerstvo financí České republiky [on-line], [cit.2.2.2010], dostupné z www: dostupné na: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iarisusc/charakteristika.pl?ico=298077>
15. Oficiální stránky města Kopřivnice [on-line], [cit.2.2.2010], dostupné z www: <http://www.koprivnice.cz/>
16. Český statistický úřad [on-line], [cit.2.2.2010], dostupné z www: <http://www.czso.cz/>

d) Ostatní:

17. Interní podklady MÚ města Kopřivnice
18. Schválený rozpočet města Kopřivnice na rok 2009
19. Interní podklady MÚ města Kopřivnice na rozpočtový výhled na roky 2010 – 2011

SEZNAM ZKRATEK

1. ÚSC – Územně správní celek
2. ČR – Česká republika
3. MÚ – Městský úřad
4. FO – Fyzická osoba
5. PO – Právnícká osoba
6. ZO – Zastupitelstvo obce
7. RO – Rada obce
8. OÚ – obecní úřad
9. EU – Evropská unie
10. ZŠ – základní škola
11. MŠ – mateřská škola
12. ODS – Občanská demokratická strana
13. ČSSD - Česká strana sociálně demokratická
14. KSČM - Komunistická strana Čech a Moravy
15. KDU–ČSL – Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
16. NK - Nezávislí kandidáti
17. DPH – daň z přidané hodnoty
18. DPFO – daň z příjmů fyzických osob
19. DPPO – daň z příjmů právnických osob
20. FOMBF - Fond na obnovu a modernizaci bytového fondu

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. července 2010

Milada Špačková
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:
Alšova 1139/1, 742 21 Kopřivnice

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 - Jmenovité obsazení postů v zastupitelstvu a radě města Kopřivnice

Příloha č. 2 - Organizační struktura města Kopřivnice

Příloha č. 1

Jmenovité obsazení postů v zastupitelstvu a radě města Kopřivnice

ZASTUPITELÉ MĚSTA

Ing. Josef JALŮVKA – navrhuje strana ODS, člen ODS (starosta)

Vladislav KRYŠKE - navrhuje strana ODS, člen ODS (1. místostarosta)

Mgr. Zdeněk KRAJČÍR – navrhuje strana ČSSD, bez politické příslušnosti (2. místostarosta)

Dagmar RYSOVÁ – navrhuje strana NK, bez politické příslušnosti (3. místostarosta)

Jiří TICHÁNEK - navrhuje strana ČSSD, člen ČSSD

Ing. Oldřich JAŠEK - navrhuje strana ČSSD, bez politické příslušnosti

Mgr. Dagmar JANČÁLKOVÁ - navrhuje strana ODS, člen ODS

Ing. Jiří SUMBAL - navrhuje strana ODS, člen ODS

Ing. Miroslav KOPEČNÝ - navrhuje strana ODS, člen ODS

Marie STREITOVÁ - navrhuje strana ODS, člen ODS

Ing. Lubomír ŠKAPA - navrhuje strana ODS, člen ODS

Mgr. Sylva JEŽOVÁ - navrhuje strana ODS, člen ODS

Robert KASÍK - navrhuje strana ČSSD, člen ČSSD

Tomáš HRNČÁREK - navrhuje strana ČSSD, člen ČSSD

Ing. Josef PAVELKA - navrhuje strana KSČM, člen KSČM

RSDr. Karel KUBOŠ - navrhuje strana KSČM, člen KSČM

Milan KAPICA - navrhuje strana KSČM, člen KSČM

Alois JANEK - navrhuje strana KDU-ČSL, člen DU-ČSL

Ing. Jaroslav ŠULA - navrhuje strana KDU-ČSL, člen DU-ČSL

MVDr. Robert LAKOMÝ – navrhuje strana Nezávislí kandidáti, bez politické příslušnosti

Ivan TELAŘÍK – navrhuje strana Nezávislí, bez politické příslušnosti

RADA MĚSTA

Ing. Josef JALŮVKA – navrhuje strana ODS, člen ODS (starosta)

Vladislav KRYŠKE - navrhuje strana ODS, člen ODS (1. místostarosta)

Mgr. Zdeněk KRAJČÍR – navrhuje strana ČSSD, bez politické příslušnosti (2. místostarosta)

Dagmar RYSOVÁ – navrhuje strana NK, bez politické příslušnosti (3. místostarosta)

Ing. Oldřich JAŠEK - navrhuje strana ČSSD, bez politické příslušnosti

Ing. Miroslav KOPEČNÝ - navrhuje strana ODS, člen ODS

Mgr. Dagmar JANČÁLKOVÁ - navrhuje strana ODS, člen ODS

Příloha č. 2

Organizační struktura města Kopřivnice

Odbor správních činností

- Oddělení správních agend
- Oddělení přestupků
- Oddělení Obecní živnostenský úřad
- Oddělení dopravních agend

Odbor majetku města

- Oddělení bytové správy
- Oddělení správy budov a komunálního hospodářství
- Oddělení technické správy

Odbor stavebního řádu, územního plánování a památkové péče

Odbor rozvoje města

- Oddělení pozemků
- Oddělení investic
- Oddělení rozvoje území
- Oddělení strategického plánování

Odbor financí

- Oddělení účtáren
- Oddělení správy místních poplatků

Odbor životního prostředí

- Oddělení vodního a odpadového hospodářství
- Oddělení lesního hospodářství a ochrany přírody

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

- Oddělení dávkové
- Oddělení sociálně právní ochrany
- Oddělení péče o osoby se zdravotním postižením

Oddělení soukromoprávní

Oddělení vnějších vztahů

Oddělení personální

Oddělení kontroly

Manažer kvality

Interní auditor

Oddělení školství, kultury a cestovního ruchu

Krizový koordinátor

Oddělení informatiky